

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljske izdaje
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem p
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovalni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Narodne manjšine v Ženevi

Brez ureditve manjšinskega vprašanja ni miru v Evropi. 35 milijonov med razne države pomešanih delov dvanašterih narodnosti se danes, v dobi, ko je narodnostno načelo poleg socialnega glavno gibalno politične družbe, ne da več potlačiti. In če so drugi narodi zainteresirani na manjšinskem vprašanju, velja to za Slovence v podvojeni meri. Mali narod in dve manjšini v velikem italijanskem in nemškem morju! Zato je razumljivo, da zlasti mi Slovenci čutimo posebno dolžnost, da sledimo narodnomanjšinskemu pokretu, zlasti ko se zbira na skupnih kongresih, kar je te dni slučaj v Ženevi.

Idealistično vzeto se poraja samoobsebi umevna misel, da bi narodne manjšine morale najti kak skupen program in da bi rešitev medsebojnih spornih točk našle razmeroma na majhne težkoče. Njihova usoda je v velikem delu usoda posamezne manjšine in njihove skupnosti, njihovo trpljenje je povečini skupno trpljenje. Žal da je dejansko stanje povsem drugačno in da manjšinsko vprašanje tudi med manjšinami samimi ne gre tako gladko izpod rok. Zgodovina povojnega manjšinskega gibanja nam je ena sama veriga medsebojnih razmotiranj, kaj pravzaprav hočejo. In tu imamo v bistvu dva načela, realistično in neko idealistično, ki se navadno ujema z mednarodnim položajem držav, v katerih prebivajo, ali pa držav, katerih jezik govorijo in na katerih moč se nanašajo. Ko je Nemčija spoznala, da je narodnostni val obsedel tudi njo in videla, da je razmeroma največ nemških manjšin v tujih državah, je ravnala z manjšinskimi kot nekimi izključno nemškim vprašanjem. Eden glavnih povodov, da je prišla svoj vstop v Društvo narodov, da more kot, četudi v mirovnih pogodbah formalno nepriznana, velesila posegati v usodo svojih sorojakov v drugih državah. Nešteto intervencij je bilo že predlaganih od nemške strani. Med nemškimi manjšinami se je temu dosledno razvilo neko načelo, ki gre pravzaprav dejansko za tem, da imajo le tiste manjšine pravico do tega naslova, ki so gospodarsko močne, ki zmorejo vzdrževati kulturne potrebe same in ki zavzemajo gotovo število sorojakov. Videli smo, da so te manjšine hkrati z matico-državo krčevito držale na ideji Društva narodov, na ideji vobče mednarodne politike, ker so se vedno zanašale, da bo njih mati Nemčija stala jim pri Društvu narodov trdno ob strani. Skoraj bi rekli, da so hoteli nekateri stopiti manjšinski misel z mednarodno politiko in napraviti iz tega gibanja »politicum« v dobesednem smislu besede. Posledice seveda niso mogle izostati. Nastalo je vprašanje, kam potem z narodnostno in gospodarsko slabimi manjšinami. Nemčija si je na lahek način pomagala z odgovorom. Frizom je enostavno odrekla priznanje narodne manjšine; lužiskih Srbov sicer ni priznala, dejansko pa jih je, češ, nočeš moraš, dopuščala. Obenem je dala svojim manjšinam v inozemstvu nalog, naj zastopajo na manjšinskih kongresih isto politiko, kot jo zastopajo zunanji urad v Berlinu. Nujna posledica je bila, da je prišlo na zadnjem kongresu do razkola ter da so slabe manjšine iz kongresa odšle. Slabejšje so zahtevale enako upravičenost, so zahtevale, da se kongres bavi samo z narodnomanjšinskimi vprašanji kot takimi, so zahtevale lojalnost do držav, v katerih bivajo, kakor tudi, da naj narodnostno manjšinsko gibanje brani z vsemi kripti narodni obstoj posameznih skupin. Zdi se, da je pravi razvoj dal narodno slabejšim, vsaj kolikor pride uradno mnenje vodstva kongresa do izraza, prav. Predsednik dr. Wilfan se je z ostrimi besedami obrnil zoper sedanje postopanje Društva narodov v vprašanju manjšin in je izrekel kritiko, da je ta ustanova od njihove strani pravzaprav izgubila zaupanje. In če pregledamo naloge, ki jih ima sedanji kongres, vidimo neko iskanje, kako stališče naj pravzaprav zavzamejo manjšine. Ali za Društvo narodov v sedanji obliki, ki vidi pri obravnavanju mednarodnih sporov vedno le državo kot celoto in se v njene notranje, najsi bodo tudi manjšinske razmere, ne vtika, ali pa naj se ustanovi za manjšine posebno oblastvo, ki bo imelo lastno življenje in obdelavalo vprašanje brez ozira na zunanje zadeve držav kot takih. Zato vidimo, da je osrednja točka letošnjega manjšinskega zasedanja ravno položaj, ki ga naj zavzamejo manjšine tako nasproti Društvu narodov kot do lastnih isto-krvnih narodov in držav, kjer slučajno prebivajo, dalje vprašanje, kakšni naj bodo ti trojni

HSS prekinila zveze s SDS

š Zagreb, 30. avg. (Tel. »Slov.«) V Medjimurju je nastal med strankami KDK razcep. V Prelogu se je vršil okrajni sestanek HSS. Na njem so sklenili radičevci soglasno, da se prekine vsako sodelovanje z SDS. Ta sklep se je napravil v prisotnosti narodnega poslanca HSS Jelačiča. O sklepu se je obvestilo vodstvo HSS v Zagrebu. V obširni spomenici se ta korak utemeljuje s tem, da je okrajna organizacija SDS slavila sedmino na dan po Radičevi smrti precej bučno. Razen tega je še zelo značilno, da pristajši HSS še niso pozabili grozot za časa obznane, ko so se pristajši HSS preganjali baš na zahtevo in na denunciacije pristajšev SDS. Kot zelo značilno je treba naglasiti, da je vodstvo HSS v Zagrebu, kakor smo zvedeli, dalo medjimurjskim radičevcem naročilo, da se sprejo s pristajši SDS in da se otresejo varuštva tamošnje SDS. Na radičevsko spomenico je ostro odgovorila organizacija SDS v Medjimurju. Sklenili so, dane bodo sodelovali pri zadušnici za Stjepanom Radičem in da se izključi iz stranke vsakdo, kdor bi šel k zadušnici ali h komemoraciji. Ti sklepi so se resnično izvršili. Ti dogodki se smatrajo za razcep v KDK. Misli se, da bo prišlo do sličnega razcepa tudi drugod.

Ahmed čaka že teden na krono

v Milan, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Iz Tirane se poroča, da bo albanska narodna skupščina še le v soboto sklepala o predlogu za proglasitev monarhije. Samo prvi člen dosedanje ustave se bo izpremenil v tem zmislu. Po izvolitvi Ahmed beg Zogua za kralja bo sedanji kabinet podal demisijo. Kot kandidata za ministrskega predsednika se imenujeta dosedanja zunanji minister Vrioni in notranji minister Korta, ki sta oba topla zagovornika zveze z Italijo. Včeraj je prebivalstvo Tirane zopet proslavljalo Ahmed beg Zogua že kot kralja. Zvečer so na albanskih gorah zaigali kresove in pred narodno skupščino je prišel sprevod v slikovitih narodnih in zgodovinskih nošah, ki je poslance pozival k hitrojšemu delu. Govorniki so klicali: »Napravite hitro, mi nestrno čakamo, da pozdravimo našega kralja!« Seja narodne skupščine je bila nato prekinjena in poslanci so se pridružili sprevodu, ki se je pomikal proti gradu Ahmed beg Zogua. Medtem pa so italijanska letala krožila nad mestom in metala letake z napismi: »Prebivalstvo Tirane pozdravlja Ahmed beg Zogua, kralja Albancev.« Nato je množica šla pred hotel »Continental« in proslavljala tam zunanjega ministra Vrionija, ki je v nagovoru izjavil, da je bil vedno monarhističnega mišljenja in da ima vsak Albanec monarhistično idejo. Poudarjati mora, kako hvaležna je Albanija veliki zaveznici Italiji za dano podporo.

Za jugosl.-bolgarsko pogodbo

v London, 30. avg. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« poroča, da je bila zadnja angleško-francoska demarša izvršena na prošnjo Jugoslavije, katero je podpirala Francija. Bolgarski vladi so dali vedeti, da se more zaradi nasprotstev v macedonskem odboru sedaj lažje kaj doseči kakor doslej. Tudi mora Bolgarska, ki je član Društva narodov in ki hoče doseči posojilo, napraviti tej nezaželeni organizaciji

konec. Vodilne banke same pričakujejo in želijo delo bolgarske vlade kot jamstvo za ohranitev miru na Balkanu. Angleška in francoska vlada sta opozorili bolgarsko vlado, da je razpustitev macedonskega odbora prvi pogoj za sklenitev jugoslovansko-bolgarske pogodbe, katero želita obe velesili. O bolgarsko-grški odnosih pa ni bilo nobenega govora.

Zasedanje v Ženevi

v Ženeva, 30. avgusta. (Tel. »Slov.«) Svet Društva narodov je danes ob 11. uri pod predsedstvom finskega zunanjega ministra Procopa otvoril svoje 51. zasedanje. Razpravljali so samo o notranjih finančnih vprašanjih, o osebnih vprašanjih in o določitvi dnevnega reda. Svet Društva narodov je le malo spremljen, razen da dr. Stresemann in Chamberlaina nadomestujeta sedaj lord Cushendun in državni tajnik Schubert in da Kanado zastopa sedaj kanadski ministrski predsednik Mackenzie King. Ob 12. uri se je začela prva javna seja. Italijanski delegat Scialoja je poročal o predlogih juristov glede mednarodne konvencije proti ponarejanju denarja. Nemški delegat Schubert je potem poročal o juljskem zasedanju gospodarskega odbora in o njegovih zelo pomembnih sklepih za trgovsko politiko, in o resolucijah gospodarskega sveta. Poročal je tudi o dveh konferencah, ki so se vršile o vprašanju uvoza in izvoza, in o konvenciji za izvoz kože in kosti. Predsednik sveta Procopa je naglašal poseben pomen te konvencije, ki prvič predstavlja večstransko trgovinsko pogodbo med večjim številom držav.

Ko so minuli slavnostni dnevi...

s Berlin, 30. avgusta. (Tel. »Slov.«) Razmišljanje o pravem ozadju Kellogove pogodbe se nadaljuje. Iz Amerike prihajajo poročila, da Kellog o vsebini angleško-francoskega mornarškega dogovora sploh ni poučen. Dvo-

miti je nad tem, ali se bo Amerika sploh še udeleževala razorožitvenih konferenc. Nadaljni koraki Amerike so odvisni od tega, če se bo Angliji posrečilo, da razžene ameriške slutnje.

Mnogo pozornosti vzbuja razlaga Poljske. Izjave poljskega zunanjega ministra so še vedno predmet časopisnih in političnih debat. Naglašajo, da je s to pogodbo dejansko priznana tudi vzhodna nemška meja, katere Nemčija ni hotela priznati niti v locarnski pogodbi. V toliko pomeni — politično vzeto — podpis Kellogove pogodbe francoski uspeh, da se je izsilila sedanja poljska meja kot je. Mnogo se nadalje naglašajo dejstva, da Stresemann ne gre v Ženevo, kamor nista šla niti Briand, niti Chamberlain. Povdarja se, da so spričo nove angleško-francoske zveze vsa druga vprašanja stopila v ozadje, oziroma so odvisna od razmer med London-Parizom in New Yorkom. Tako se tudi razlaga uspeh razgovorov med Poincarejem in Stresemannom, ki sta se sporazumela za načelno pripravljenost razgovorov, če bo drugod vse v redu.

Stresemann ostane

Berlin, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Vse vesti, da namerava dr. Stresemann odstopiti, se zanikajo. O njegovem zdravstvenem stanju prihajajo poročila, da je zadovoljivo. Vlada smatra, da je Stresemann kot zunanji minister radi svojega ugleda v tujem svetu Nemčiji brezpogojno potreben, predvsem pa v tem trenutku, ko se v mednarodni diplomaciji odigravajo tako važne stvari. Najbrže bo Stresemann odšel na daljši dopust.

danji kongres v Ženevi, kolikor nas zadeva naša slovenska manjšina na Primorskem in naša manjšina na Koroškem, pa se dajo spraviti v sklad z obema smerema: Delati za tem, da postane slovensko manjšinsko vprašanje znano vsakemu doma in znano državam izven nas, ga študirati sistematično, kot delajo drugi narodi! Delati pa tudi na to, da postane notranje močna in v svetu vpoštovana država, ki bo znala z uspehom nastopati za zboljšanje položaja sorojakov, ki bivajo še izven državnih mej.

Na pot v Ženevo

Naš zunanji minister dr. Voja Marinkovič je na potu v Ženevo, da zastopa tam kot šef naše delegacije našo državo. Ne mislimo podčrtavati kake izredne važnosti sedanjega ženevskega zasedanja, ki je bolj formalnega značaja. Saj manjkajo glavni voditelji Briand, Chamberlain in Stresemann. Misli, ki spremljajo našega zunanjega ministra, so tiste, ki se nanašajo izključno na našo državo in v tem oziru lahko pravimo, da gre Voja Marinkovič v mednarodno prestolico Evrope lahko s prepričanjem, da je njegova domovina zunanjepolitično trdna in varna.

Že pred časom smo podčrtali, da se je v naši zunanji politiki spremenilo marsikaj in dogodilo nekaj velikega. Skoraj čez noč in nepričakovano je prišla skupna francosko-angleška demarša v Sofijo, ki je odločno zahtevala, naj se odstranijo oziroma napravijo za neškodljive vsi tisti, ki so bili dosedaj po vsej Evropi znani, kot najnevarnejši motitelji miru — razni komitaši in revolucionarni odbori v Bolgariji. Pravimo, da je ta korak prišel nekako nepričakovano, ker je bila naša javnost do nedavna skoraj utrjena v veri, da je naši državi Velika Britanija nasprotna; ker je bila prepričana in so vsi znaki kazali na to, da imamo opraviti z angleško-italijanskim blokom; ker je bila mnenja, da je tudi naše težave v Grčiji pripisovati na račun angleškega prizadevanja, z eno besedo, da Anglija ni naša najboljša zaščitnica. V mednarodno političnih korakih, zlasti tistih od italijanske strani, smo imeli stalen vtis, da gre za obkroževalno politiko Jugoslavije in to, kot so nekateri trdili, pod patronanco Anglije. Zlasti je padlo v oči, ko sta se pogajali Grčija in Turčija in ko so se skupno pogajale Italija, Turčija in Grčija. Iz neposredne zgodovine v tistih letih po vojni, ko so se države na Balkanu borile za svojo notranjost in dajale končno lice svojemu ozemlju, je bila splošna evropska prepričanost, da gre za akcijo od strani Anglije, ki da je dala zlasti Bolgariji močno potuho in tako nekako ovirala to državo, da ni prišlo do sporazuma z Jugoslavijo. Najhujše je vsekakor zadelo našo državo taktiranje Italije, ki je z neko vsemogočnostjo neprikrito izražala, da ima v vsem svojem dejanju in nehanju, kar se tiče Balkana, London za svojega velikega zaščitnika. Realna politika naše vlade, ki je pod vodstvom dr. Voje Marinkoviča vodila tako zunanjo politiko, da si je bila vedno v svesti zveze zapadnih velesil, ki so ji v bistvu pripomogle do samostojne Jugoslavije, se ni nikdar zamerila Londonu in je neprestano poudarjala zasluge tega naroda za jugoslovansko osvobodjenje. Krak za korakom smo šli za tem, da dobimo s temi velesilami prijateljske in čim čvrstjše vezi. Omenimo naj le francosko-jugoslovansko pogodbo; omenimo naj dalekovidnost naše politike, ki ni nikdar verovala v možnost spora tistih dveh velesil, na katerih sloni bistveno ohranitev miru v Evropi. Zadnji dogodki so dali tej diplomaciji prav. Angleško-francoska antanta je v presojanju položaja na Balkanu morala poseči tudi v krog tistih, ki so v stanu ta mir motiti in dati prav tistim, ki so za miren razvoj, to je naši državi. Ni dvoma, da ste pri vsem tem udeleženi zlasti dve imeni, ime predsednika dr. Korošca in zunanjega ministra dr. Marinkoviča. Ni dvoma, da je imelo važno vlogo prepričanje, da bo roka, ki skrbno vodi zunanjo politiko, uspešno uredila sicer zamotane razmere, da bo notranje močna Jugoslavija steber miru na Balkanu. Dejstvo je, da je spričo tega naš zunanjepolitični položaj trden. Dejstvo je, kakor poročajo angleški listi, da so zblizanje med Jugoslavijo in Bolgarijo sprejele tudi zapadne velesile v svoje roke. Dejstvo je, da so potihnilo neprestano vznemirjanje glasovi o tem, kaj bo v jugoslovansko-italijanskimi odnosih. Dejstvo je nadalje, da je tudi italijanski tisk občutil zunanjepolitično spremembo in prenehal s strastnimi napadi, ki so zmagovalja pijani napovedovali naši državi konec in s tem zunanjepolitični obračun. Število pogodb z zunanjimi državami se je silno pomnožilo. Pomnožilo se je število pogodb, ki urejajo gospodarsko življenje. Pojačal se je ugled in pri tem nas ne more motiti, če sem in tja kak opozicijski inozemski list bere levite naše vladi. Glavno so za nas uradna mnenja uradnih ministrstev, in kakšno je to mnenje, dokazuje zveza med Anglijo in Francijo, dokazuje italijanski poskus, da dobi kje druge

nadomestilo za izgubljeni London, dokazuje francosko-angelska demarša v Sofiji.

Marinkovičeva pot v Zenevo je pot politika države, ki je izven zunanjepolitičnih težav in pretresljajev.

Zun. minister potuje v Zenevo

r Bled, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Zunanji minister g. dr. Marinkovič je davi dopotoval na Bled. Opoldne je bil sprejet v avdienco. Popoldne je bil g. Marinkovič ponovno sprejet v avdienco. Jutri odpotuje v Zenevo.

Mi pozdravljamo Kellogov pakt

r Belgrad, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Zastopnik zun. ministra g. Šumenković je popoldne izročil ameriškemu poslaniku g. Princu noto naše vlade, s katero se pozdravlja ideja Kellogove ustanovitve pakta proti vojni. Vlada izjavlja, da bo takoj podpisala ta pakt.

Se Predavec dvomi nad zlobno roko

é Zagreb, 30. avgusta. (Tel. »Slov.«) Danes predpoldne je bila v Seljačkem domu preiskovalna komisija. Od sodišča je bil sodni svetnik Vidale, od državnega pravdnštva Grünwald, od policije dr. Bogdanović, strokovnjaki za kemijo, arhitekturo, zgradbo, elektrotehniko in gasilce. Komisija je delala od 10. do pol 1. za zaprtimi vratmi. Pregledala je stanje poslopja. Od HSS je prisostvoval poslanec Predavec. Javnost in časnikarji so bili izključeni. Ko je komisija končala delo, ni dal noben član časnikarjem nobene izjave. Le dr. Vidale se je dal preprosti ter na vprašanje, ali je bil požar podtaknjen, odgovoril: »Preveč zahtevate. Mogoče je eno, mogoče je drugo.« Strokovnjaki bodo svoje vtise predložili pisмено. Dr. Predavec je dal izjavo, iz katere se opaža dvom, da bi bil požar podtaknjen.

KDK se zadovoljuje s sejami

é Zagreb, 30. avgusta. (Tel. »Slov.«) Danes bi se imela vršiti seja vodstva KDK, ki se pa je iz bogve kakšnih vzrokov odložila na popoldne. Pač pa se je vršila seja poslancev, ki so poročali o razpoloženju med ljudstvom. Navzoč je bil dr. Kramer, ki je govoril o nezadovoljstvu v vrstah SLS. Seja se je okrog 1. končala. O njej se ni izdalo nobeno obvestilo. Ob treh je dal Pribečević časnikarjem izjavo, ki pa ni vsebovala nobenih značilnih ptez. Ob petih popoldne se je vršila seja poslovnega odbora, o kateri pa se ni ničesar zvedelo, ker se vsi člani držijo zelo rezervirano. Misli se, da se ni sploh ničesar posebnega sklenilo. Zato se ni izdalo tudi nobeno obvestilo. Zvečer bi se imel vrtni v Zagreb dr. Krnjevič. Izgleda, da se bo vrnil šele jutri.

r Belgrad, 30. avg. (Tel. »Slov.«) V teku današnjega dne je belgrajska policija izvršila hišne preiskave pri znanih komunistih. Pri tej priliki so pri posameznikih našli najrazličnejše knjige in pisma, ki so bila zaplenjena. Več komunističnih prvkov je bilo aretiranih. Na pristojnem mestu smo dobili pojasnilo, da se je to storilo radi tega, ker se je v poslednjih dneh opazila v komunističnih vrstah posebnih živahna aktivnost. Materijal, ki se je pri tej priliki našel, še ni urejen. Radi tega podrobnosti niso znane.

Nova davčna modrost

Rekli so včasih, da se proti neumnosti še bogovi zastopajo. Resničnost tega pregovora občutimo pri davkarskih razpravah SDS-arskih modrijanov. Včeraj so pogruntali, da se godi Slovincem grozovita krivica, ker plača povprečno vsak Slovenec po 50 par davka na ročno delo, dočim plača vsak Srbijane le po 12 par tega davka. Stevilki sta resnično neenaki. Toda vprašanje je, kako je brezvestni hujskač te številke dobil. Zakaj se ta hujskač ni oglasil tedaj, ko je vlada, v kateri je sedel dr. Gregor Žerjav, Sloveniji naprtla dvakrat večji davek na ročno delo, kakor je današnji. Zakaj takrat ni »Slovenski narod« pomagal dr. Gosarju rušiti davek na ročno delo. Pa pustimo to. Dejansko danes davek na ročno delo plačuje enako davčni zavezanec v Sloveniji kot v Srbiji. Da pride na Slovenijo te vrste davka nekaj več, je pa pač nujna posledica gospodarskega ustroja Slovenije in Srbije. V Sloveniji je delavec, ki plačujejo ta davek, neprimerno več kot v Srbiji, zato, ker je Slovenija industrijska dežela, Srbija pa industrije skoraj ne pozna. Saj je samo v enem, dveh mestih Slovenije toliko industrije in delavstva, kakor ga ni v vsej Srbiji. Samoposebi se razume, da vsled večjega števila davčnih zavezancev iz Slovenije skupno pride več davka v državno blagajno. To pa še ni noben dokaz, da slovenski davčni zavezanec več plača kot pa srbijanski. Torej tu ni mogoče govoriti o kaki neenakosti ali krivici. Smo proti davku na ročno delo in SLS je vse storila, da ga je omilila in olajšala in tako nekoliko popravila ta velik greh SDS nad delavstvom. Toda biti moramo tudi proti lažem, ki jih sedaj SDS kuje na račun te davčne vrste.

Nemčija in Jugoslavija

Izjava g. Jovana Jovanoviča v Berlinu.

Vodja naše delegacije na medparlamentarni konferenci v Berlinu je pri tej priložnosti o razmerju med Jugoslavijo in Nemčijo objavil sledeče misli:

Odnosaji se razvijajo na naši strani v razmerje polno simpatije napram velikemu nemškemu narodu. Ta simpatija ni najnovejšega datuma. Bila je pri nas že pred vojno, kar moramo zahvaliti kulturnim vezem, ki so jih vzdrževali naši ljudje, ki so se učili v Nemčiji. Ta simpatija je mnogo utrjena med vojno z izredno korektnim in človeškim držanjem nemškega vojaštva, ki je kot okupacijski vladar v Srbiji pokazalo veliko srca in ljubezni tamkaj ostalemu ubogemu prebivalstvu. Nemško vojaštvo je to prebivalstvo ščitilo tudi proti napadom, krivicam in grozovitostim zaveznikov. Poleg tega so naši hrabri vojaši visoko cenili ljudstvo in nadležne napore nemških mož. Vse to je ustvarilo željo, videti Nemčijo po letu 1918, kot najpogostejšega tovariša v sodelovanju pri vzpostavitvi Evrope.

Upanje, ki smo ga stavili na Nemčijo, se je izpolnilo. Z veseljem in občudovanjem smo zasledovali napore nemškega gospodarstva, da se postavi zopet na lastne noge, da zadosti povojnim obveznostim, da uredi finance, da poživlji prosvetno in gospodarsko aktivnost in da zavzame pravo, odgovarjajočo mesto v družbi narodov. Poleg odličnih glav v narodnem gospodarstvu je tudi nemška diplomacija s Stresemannom na čelu zelo veliko pripomogla, da se je rešil prestiž Nemčije po neugodno končani vojni. Nemška država s svojo demokratično dušo, nova Nemčija je našemu narodu zgled. Zgraditev in preustroj parlamentarizma v Nemčiji bosta po mojem mnenju imela posebno ugoden vpliv na razvoj našega parlamentarizma. Preosnova za-

konodaje in uprave nam lahko služi kot zgled, ker imamo v notranjopolitičnih razmerah približno ista pota. Hotenje in borba Nemčije za resnično demokracijo je naša odziv v vseh deželah, v katerih se še demokratično misli in hoče misliti. S tem je Nemčija dobila svoj pomen kot politični čimtelj v Srednji Evropi.

Mnenja sem, da v Srednji Evropi ne more biti nobenega političnega aranžmaja, v katerem ne bi sodelovala Nemčija. Njen pomen za ureditev razmer v Srednji Evropi se je potrdil v Zenevi, odkar je vstopila Nemčija v Društvo narodov. V Društvu narodov in z locarnsko pogodbo je Nemčija dokazala svojo mirovno politiko. Naš narod, ki je najdalje in najhujše nosil posledice vojne, resnično in odkritosrečno želi napredek mirovne politike in ravno s tem se je naša naklonenost za mirovno Nemčijo povečala. Naš narod veruje tudi, da Nemčija nujno potrebuje izhod k Sredozemskemu morju in bo pripomogel, da se bo ta nujnost tudi uresničila. Blizina in tesnejša gospodarska zveza med industrijsko Nemčijo in poljedelsko Jugoslavijo je na obe strani v veliko korist in bo veliko doprinesla k splošni ureditvi in utrditvi miru v Srednji Evropi ter na Balkanu. Mir se utrjuje samo z ustaljenjem gospodarskih razmer in odnosajev med posameznimi državami v Evropi. Ne bo toliko časa miru in ga ne more biti, dokler ne bo rešeno vprašanje gospodarskega ravnesja v Evropi. Brez Nemčije tega vprašanja ni mogoče rešiti. Vse druge kombinacije v Srednji Evropi se morajo razbiti. Vse prijateljske pogodbe in gospodarske zveze v Srednji Evropi miru ne bodo zagotovile, če bi se sklenile brez Nemčije ali proti njej. Samo ekonomske zveze, v katerih Nemčija sodeluje, morejo jamčiti mir v Srednji Evropi.

Italijani znajo loviti ljudi

r Zeneva, 30. avg. (Tel. »Slov.«) List »Corriere del Ticino«, ki izhaja v Luganu, poroča o aretaciji dveh Italijanov v kraju Campione, ki leži onstran jezera nasproti Luganu in je obkrožen od švicarskega ozemlja. Pred par tedni je prišlo v Lugano več italijanskih agentov, ki so se očividno prizadevali, da se seznanijo z nekim parom, katerega so končno pregovorili za izlet v Capione. Od tam so ta par s silo odvedli čez švicarsko ozemlje v Como in ga tam zaprli. Gre za Cezara Rossija, bivšega Mussolinijevskega tiskovnega načelnika, ki je bil zapleten v Matteotijev umor in potem zaprt, in za njegovo spremljevalko. Ko je bil Rossi izpuščen, je takrat zbežal v Francijo, kjer so pred par leti objavljali obdolžitve, da je šef italijanske vlade skrivaj Matteotijev umora. Tessinski listi se odločno pritožujejo, da so Rossija brez obvestitve švicarskih oblasti odpeljali čez švicarsko ozemlje v Italijo. Švicarske oblasti so dosedaj o stvari molčale.

Del Prete v domovini

r Milan, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Na parniku »Ponte rosso« so danes pripeljali v Genovo truplo italijanskega letalskega majorja del Preteja, ki se je ponesrečil pri poskusnem polletu nekega vodnega letala, kateremu se je zlomilo krilo. Truplo je na parniku spremljal italijanski poveljnik Ferrarini iz Brazila, ki je sedaj sporočil, da se je nesreča zgodila zato, ker je aparat več mesecev nerabno ležal v Buenos Airesu in močno trpel vled eksotične vročine. Truplo so v Genovi sprejeli z največjimi vojaškimi častmi. Državni podtajnik za zrakoplovstvo je ob italijanski rivieri poleglet parniku nasproti ter vrgel na krsto lavorov venec in kito eveltja. Ko je parnik vozil v genovsko pristanišče, ga je sprejelo osem letal pod poveljstvom generala de Pinedo. Na pristanišču so pričakovali ladjo zastopniki vlade, brazilski poslanik v Rimu, odpasanci vseh društev in strokovnih zvez ter nepregledna množica ljudstva. Truplo so dvignili na lafeto in prepeljali na kolodvor, odkoder ga bodo danes ponoči prepeljali v toskansko občino Lucca.

Chamberlain težko bolan

r London, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Chamberlain se je danes očividno kot težko bolan človek odpeljal v Liverpool v spremstvu svoje žene in hčere in opirajoč se na svojega sina z desno roko v obezi. V Liverpoolu so ga na bolniškem stolu prenesli od železnice na parnik.

Kellog na Irskem

r London, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Kellog je danes dospel v pristanišče v Dublinu, kjer ga je množica pozdravljala z viharnimi pozdravi. Kellog je na pozdrave odgovoril, da sta si Irski in Amerika že dolgo časa od srca udani in da je že mnogo let z največjo željo pričakoval trenutka, ko bo mogel obiskati Irsko.

Madžari znova propadli

r Zeneva, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Prihodnja seja Sveta Društva narodov bo jutri dopoldne ob desetih. V tajni seji je Svet na predlog predsednika Procopa, ki je izrazil

Čujte, ljudje božji!

V sredo smo v »Slovincu« imeli uvodnik o naših oblastnih samoupravah. V celém članku je vedno govor izključno le o tem. Članek se nikjer ne dotakne državne politike. Med drugim je tudi tale stavok: »Ljudstvo po deželi namreč čuti, da gre za njegovo stvar, da se tu blati in napada naša ustava, ki je v neposredni prid in neposredno korist vsakega posameznika namenjena.« Iz ustavohe je pa tiskarski skrat napravil ustava. Isti odstavek se končuje: Zato SDS pljuje v lastno sklado, ko pljuje na oblastno samoupravo. Iz tega je »Jutro« napravilo zlobno zavito reklamno notico. S tako bedasto zlobno, si menda tudi SDS ne bo utrdila imena.

Slovinci v Italiji

Propadanje Zadrzne zveze v Gorici.

Takoj po svojem nastopu je vladni komisar pri Zadrzni zvezi v Gorici pričel z likvidacijo blagovnega oddelka, češ, da ne odgovarja gospodarskim načelom, da je pasiven in da bi utegnil zvezo upropasti; le zadrzni fantasti so mogli naprti zvezi, ki bi morala biti izključno kreditni zavod kakor so banke, to težko breme. Komendatore Petrella je sporazumno s prefektom takoj odpustil oba slovenska inženjeri, ki sta vodila blagovni in produkcijski oddelki zveze. Namah se je ustavilo vse kolesje velikega gospodarskega obrata, ki ga je gnala četa poztvovovalnih ljudi z vztrajnim delom. Moderna mlekarška centrala v Trstu je šla v konkurs. Pri tem so bile oškodovane mnoge zadrge za večje vsote denarja. Poleg tega so mlekarške zadrge izročene spekulaciji mestnih mlekarjev, ki so zopet gospodari trga in diktirajo cene. Ves blagovni promet je komisar izročil fašistovski zvezi v Gorici, ki je poleg vsega operirala s kreditom Zadrzne zveze same. Medtem so prihajali revizorji iz Rima in Benetk ter revidirali in revidirali. Komisar, revizorji in člani soseta so se vozili po deželi v avtomobilu ter revidirali in revidirali... Tako je poteklo prvega pol leta. Takoj po razpustu upravnega odbora so zadrzniški odpovedali okoli milijon vlog. Novih zveza ni prejela več. Kapitali so se počasi kar jedli. Komisar, revizorji in uradništvo stanejo denarja. Novih dohodkov ni bilo. — Poleg vsega je Zadrzna zveza utrpela veliko škodo pri transakciji s fašistovsko zvezo, ki ji izročena blaga ni plačala. Zveza ima tudi lastnega odvetnika. Končno je komisar uvidel, da se zveza ne bo mogla vzdrževati z golo razliko med aktivnimi in pasivnimi obrestmi. Pregledal je boljše račune in ugotovil, da je v prejšnjih časih prav blagovni promet prinašal lepe dohodke.

Te dni je presenetila gorško javnost izredno ponižna okrožnica g. komisarja na člane zadrug in na »kmetovalce«, ki jo je dal objaviti kot inerat celo v slovenski »Goriški straži«. V okrožnici je komisar pojedel vsa svoja dosedanja zadrzna načela, v imenu katerih je prej tako samozvestno obsoil prekristno delo slovenskih zadrznikov; komisar namreč napoveduje obnovo ... blagovnega oddelka.

V uvodu komisar izrecno poudarja, da nove odredbe preklicujejo vse prejšnje. Razložiti je treba, da je komisar takoj po svojem nastopu odločno zapovedal vsem včlanjenim zadrznikom, da ukinejo tudi one blagovni promet. »Zadrzna zveza v Gorici«, nadaljuje okrožnica, »je edina ustanova, ki je poklicana, da mora združiti vse zadrge goriske dežele, vse zadrge goriske dežele morajo biti včlanjene pri tej zvezi in se obračati nanjo v vseh gospodarskih zadevah in potrebah. Vse nabave umetnih gnojil, semen, strojev in orodja, ki so potrebni kmetijstvu, bo od sedaj naprej preskrbovala, brez oziira na druga podjelja Zadrzne zveza v Gorici. Končno prosi komisar zadrge, naj obvestijo kmetovalce, da ima zveza od vlade na razpolago obširna denarna sredstva in se zato nahaja v stanju dobavljati potrebščine po najugodnejših cenah ali dovoljevati ugodnosti odplačevanja.« S to okrožnico bi komisar rad spravil zvezo v prejšnji tir. Jasno je, da prihaja prepozno. Z okrožnicami ne bo nihče pridobil kredita zvezi, ki ga je zgubila v trenutku, ko je vlada nasilno odstranila od lastnikov zakonito izbrane ljudi, ki so edini uživali polno zaupanje naroda.

Ziva razstava narodnih noš v Benetkah.

Tuji v Benetkah so imeli izreden prizor. Po Markovem trgu so defilirala zastopstva iz posameznih provinc v narodnih nošah. Vsaka provinca je pokazala, kar ima najbolj značilnega na običajih in nošah. Zvečer se je vršil prav tam na posebnem odru ples v narodnih nošah. Namen prireditve je bil predvsem ta, da se tujcem preskrbi nekoliko pristne zabave in se tako skuša dvigniti tujski promet, ki ni kar najboljši. Prireditve pa se ni posrečila, občinstvo se je dolgočasilo; pravega programa sploh ni bilo. Celotno v italijanskih listih si čitali očitke na račun občinstva, da ni razumelo prireditve. Kakor povsod tudi tu ni manjkalo politike. Nastopila so tudi dekleta in žene iz Primorskega in »Dalmacije«, to je iz Zadra in Vlastova. Zene iz Skednja pri Trstu so nesle preko Markovega trga jrbas znanega škedenjskega kruha »bige«. V nekem italijanskem listu čitamo, da je skupina iz Vipave, ki so jo sestavljali Poniž Stefanija, Ščuka Rozalija, Ferjančič Viktorija in Julija ter Ferjančič Stanko, Koba Alojzij, Kavčič Vincenc in Princes Mirko, žela splošno simpatijo radi »elegance in eksaktnosti svojih noš«. Okoli 40 deklet iz Zadra in 60 deklet z Vlastova v »vlastskih nošah« je zastopalo »vso Dalmacijo s svojimi starijsimi rimskimi tradicijami, italijansko Dalmacijo«, pišejo laški listi. Bila je seveda originalna dalmatinska noša, tako da je še neki italijanski kritik čutil potrebo pripomniti, da je v tej noši nekaj »tujega«.

Hmelj

r Nürnberg, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Dovoz hmelja 200 bal, promet 150 bal. Cena trznega hmelja 120—180 mark, Hallertauer 200—210, totanški 240. Tendence še vedno mirna.

Kovine

r Berlin, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Uradno kovinske cene: Baker: avgust 126.5 B—125.5 G, september 126.5 B—125 G, oktober 125 B—125.75 G, november 126.25 B—125.75 G, december 125 B—125.75 G, januar 124.25—125.75, februar 126.25—125.75, marec 126.5—126, april 126.5—126.

Dunajska vremenska napoved: Po nevihtah, ki bodo šle po obširnem ozemlju in dale veliko dežja, bo postalo spremenljivo, hladnejše vreme.

svoje veselje radi ozdravljenja Brianda, sklenil, da pošlje Chamberlainu in Stresemannu pozdravno brzojavko, v kateri izražajo obžalovanje Sveta, da sta izostala. Madžarski predlog, da se optantsko vprašanje zopet stavi na dnevni red, se je vzenkrat še odgodel, ker je romunska vlada stavila profipredlog in Svetu sporočila, da je že imenovala svoje pooblaščenca za direktna pogajanja z madžarsko vlado.

Avstrija pristopi h Kellogu

r Dunaj, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Današnji ministrski svet je na predlog zveznega kancelerja dr. Seipla sklenil, da pristopi h Kellogovi pogodbi. Ta sklep mora še potrditi parlament. Dalje je ministrski svet sklenil, da naroči pravosodnemu ministru dr. Slami, da pripravi načrt zakona za amnestijo ob priliki desetletnice obstoja avstrijske republike. Kakor doznava Vaš dopisnik, se bo nanašala amnestija samo na politične zločine.

Vihar nad Italijo

r Milan, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Nad mestom in okolico mesta Monza je včeraj divjal silen orkan, ki je podiral hiše, drevesa, napravil silno škodo na polju in zahteval 10 smrtnih žrtv. V raznih bolnicah leži 50 ranjenecov, od katerih jih je več v smrtni nevarnosti. Najbolj je bilo poškodovano pokopališče v Monzi, ki je videti, kakor razdejano po potresu, in kjer se je podrla kapelica, katero so ravno gradili.

Goliufije z vojnimi posojili

r Berlin, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Hugo Stinnes mlajši je bil poklican pred preiskovalnega sodnika, kateri ga je zasliševal mnogo ur, potem pa ga je dal zapreti. Sumijo ga, da je poskušal goljufijo na škodo države s tem, da je vojni posojilo prijavil kot svojo staro posest, katero pa je v resnici pridobil šele pozneje. Vojna posojila, ki so bila izdana še v vojni, se namreč cenijo petkrat višje, kakor ona posojila, ki so bila izdana šele v času inflacije.

Izgovor je dober

r Trst, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na požig otroškega vrta na Proseku in na druge tajnstvene zločine na Krasu je tržaški fašistični tajnik izjavil časnikarjem, da se mora pri teh zločinih in na predzniki napad na davčnega interjevalca blizu Postojne ter z ozirom na druge zločine smatrati, da obstoja sistematično delovanje neke tolpe. Mnogo sumljivih oseb je bilo odvedenih v preiskovalni zapor.

Radio-Ljubljana in Trst

r Trst, 30. avg. (Tel. »Slov.«) Za radioamaterje se postajna oddajanja ljubljanske radio oddajne postaje velika novost. Nek radio amater iz tržaške okolice poroča: Imam troelektronski aparat. Podstrežna antena. Dolga 22 metrov. Visoka 7. Zveza z Ljankom. Slušalke. Na val 566 motita Krakov in Freiburg. Na val 570 je še slabše. Na val 574 se je čulo imenitno. Petje Likoviča izvrstno. Klavirska izvajanja slabša. Pri godbi odmevajo preveč basovski instrumenti. Zelo moti postaja v Trstu pri svetilniku, ko oddaja.

Grof Coudenhove-Calergi:

Kitajska in Evropa

1. Združitve Kitajske.

Zavetje Pekinga po kitajski armadi pomeni odločilno stopnjo v razvoju svetovne revolucije. Kitajska revolucija svobode, enotnosti in jakosti je dosegla po sedemdesetletnem boju vsaj enega svojih ciljev. Duh Sunjatsena je bil močnejši, kakor volja slavohlepni generalov, kot gosposki pohlep sovražnih velesil. Zopet je postal duh — zgodovina.

Kdor hoče napredek človeštva, mora pozdraviti zmago mlade Kitajske. Vidimo, kako se velik narod, ki je preje veljal za osivelega, zvapnena in odrevenega, pomlajuje v novih, mladih mislih. Vidimo vejo človeštva, kako se združuje, čeprav je bila dosedaj razdrobljena po zaslepljenosti in častihlepu. Spoznavamo, kako je stik z evropskimi dobrinami spremenil to najstarejšo ozemlje v najmlajše. Pozdravljamo naše kitajske brate in sestre, ki so izvršili tako ogromno delo, kot naše tovariše in boritelje v veliki revoluciji za obnovo sveta. Nikdar več ne sme Evropa smatrati tega velikega naroda kot objekt: Postal je subjekt v skupnosti narodov, Evropi enako upravičen, narod, ki ima enako veliko preteklost in enako veliko bodočnost. Mlada Evropa navdušeno pozdravlja mlado Kitajsko. Nova Evropa navdušeno pozdravlja novo Kitajsko. Evropa se bojuje za edinstvo in obnovo, pozdravlja Kitajsko, ki dokončava obnovo in edinstvo.

2. Političen čudež.

Kdor ne verjame v čudež v politiki, naj bere poročila iz Kitajske v zadnjih treh letih. Mala republika Kanton je zavojevala Kitajsko. Ta delček zgodovine uči, da je moč vere in navdušenja močnejša kakor denar in pa orožje, močnejša kot nezaupljivost celega sveta. Nov čudež se pridružuje verigi čudežev, ki jih imenujemo svetovno zgodovino: čudežu pohodov Aleksandra Velikega; čudežu Rima, ki je iz male latinske vasi postal gospodar zapada; čudežu krščanstva, ki je iz dedičev nekaterih judovskih ribičev in obrtnikov ustvaril duševno svetovno gospodstvo; čudežu islama, ki je iz vere enega ustvaril iz ubogega naroda v puščavi svetovno državo, religijo in kulturo; čudežu uboge pastirice Orleanske, katere vera je združila in osvobodila Francijo; čudežu junaka iz Korzike, ki je na razvalinah kraljestev in republik ustvaril za nekaj let cesarstvo Evrope; čudežu Garibaldi, ki je s pomočjo 3 ladij in 1000 mož združil Italijo; čudežu male skupine sanjačev, ki so pred našimi očmi do tal spremenili Rusijo.

Kot drugje, je tudi tu postalo dejstvo, kar se ni zdelo prej verjetnost, ker je obstajala vera, ker je zmagala volja nad logiko, ideja nad kritiko. Tudi mi stojimo pred čudežem: čudežem Evrope. Če se udeležiti, potem bo pokazala zgodovina, zakaj se je moral udeležiti; če ne pride od tega, bo zopet pokazala zgodovina, zakaj se ni moglo izvršiti. Oboje pa bo znala utemeljiti. Raditega ne sme nas spraviti v zmozo dvom poklicnih politikov, narodnih gospodarjev in zgodovinarjev na uredništvu Panevrope. Kdor je rojen za dvomljivca, mora dvomiti, kakor se mora bojevati in verovati tisti, ki je rojen za boj in vero. Vsak pa, ki pozna stvar, lahko oboje logično dokaže. Da pride do Panevrope ali pa, da se to ne posreči. Za eno kot za drugo imamo neštevne znake. V pragozdu vseh teh nasprotujočih si dokazov pa ne bo odločevalo dlakocepstvo, ampak dejanje. Če hoče mnogo Evropeev z udanostjo in poštrevanostjo Evropo, bo postala, četudi so Panevropeci sami na sebi manjšina. Kajti še vedno so bile manjšine, ki so verovali, močnejše, kot razbite in razdeljene večine. Zgled Kitajske je kazipot Evrope: Testament Sunjatsena je bil močnejši kot dvom človeštva.

3. Vstajenje sveta.

Medtem ko je ostali svet spal, je stoletja čula Evropa. Danes spi Evropa, ko svet okoli

nje vstaja. Izvenevropski svet prihaja do spoznanja, da gre danes za obračunavanje človeštva glede bodočnosti zemeljske površine, Evropa pa se duši v svojem družinskem sporu in zapada vedno bolj partikularizmu in provincializmu. Dočim se v vzhodni Aziji bojujejo za bodočnost Mandžurije, kroži evropska politika okoli Tangerja in Zadra, Gdanska in Vilne. Evropa igra svetovno politiko, da sama sebe vara, da je izgubila veliko igro za svetovno gospodstvo in to po lastni krivdi. Belo pleme samo se združuje v nova kulturna okrožja. Rusija je potom boljševisma odpadla od Evrope. Eurazijatsko pleme išče na eurazijatskih tleh novo dušo z novimi oblikami življenja. Latinska Amerika goji na tropičnih tleh euroamerikansko pleme, ki ravnato lašče lastno kulturo in lastno dušo. Belo pleme, ki leži med tema dvema novima svetovoma severovzhoda in jugozapada, se cepi v dva tipa: Evropo na eni, Ameriko in na prekomorske dominione na drugi strani. Kultura kolonialnih pionirjev poskuša, da se čim močnejše osamosvoji od Evrope. Njeno središče je Severna Amerika, njena oblika je amerikanizem. Poleg teh štirih kulturnih območij, v katera se cepi evropsko pleme: anglo-amerikanski, evropski in eurazijatski — vstajajo stara kulturna območja Azije: vzhodna Azija, srednja Azija in Indija. Tudi afrikanška plemena se začnejo gibati: črni osrednje Afrike, obkroženi od prednoazijske severne Afrike in angleškega dominiona južne Afrike.

4. Revolucija Azije.

Vse azijsko ozemlje se dviga. Svetovna vojna sicer ni rodila tega pokreta, pa ga je pospešila. Znamenje azijske revolucije je dala Japonska s svojo zmago nad Rusijo. Aziji je pokazala pot k svobodi s tem, da se prilagodi evropski obliki življenja, tehniki in znanosti. Ta rešitev stavlja Azijo pred vprašanje: ali prevzeti z evropsko civilizacijo tudi evropsko kulturo, ali pa združiti evropsko civilizacijo z azijsko kulturo v novo tvorbo. To vprašanje ni rešeno. Azijska revolucija pa kaže, da se je odločila za azijsko dušo, za brambo te duše s pomočjo evropskih sredstev.

5. Moške in narodi.

V velikih zgodovinskih trenutkih je dala usoda v začetku 20. stoletja narodom Azije velike moške, v katerih imajo ti narodi svoj višek. Veliki mož Kitajske je bil Sunjatsen, mož, ki je vrgel dinastijo v Mandžuriji in čigar oporoko obnavlja danes Kitajska. Veliki vodja Indije je Gandhi, ki noče osvoboditi Indije z ognjem in mečem, ampak potom čistejši pravosti in politične vere, ki korenini v indijski duši. Vodja Afganistana je njegov kralj Amanullah, ki hoče s sredstvi in histrostjo Petra Velikega odpreti svojo deželo evropskemu duhu. Vodja Perzije je novi šah Riza, ki je začel kot Napoleon kot obmejni vojak, da postane general, minister in diktator, dokler ni vrgel stare dinastije, da je stopil sam na njeno mesto. Tudi ta perzijski Napoleon skuša rešiti svobodo svoje dežele potom evropeizacije. Turčija je našla svojo diktatorja in predsednika v Kemal paši, ki je s hrabrostjo, brezobzirnostjo in reformami spremenil deželo v moderno državo. Vodja arabske revolucije je Ibn Saud, ki združuje stoletja razcepljeno Arabijo, da jo s pomočjo moči vere osvobodi. Ker pa se arabska duša noče prilagoditi evropski, ampak hoče obnoviti fanatizem Omara, išče korenine svojega naroda kot Gandhi, ki naj osvobodi veliki narod v velikem boju.

Ta prednoazijska revolucija ima na afriških tleh svoje nadaljevanje. Toda tu sta izločena oba voditelja: narodni voditelj Egipta Zaglul je mrtev, boritelj Maroka Abd-el-Krim je ujet.

6. Narodno ali celinsko gibanje?

Zgled prednoazijske revolucije je za Evropo zaradi tega poučen, ker je istočasno

naroden in panislamski, ker je cilj istočasno osvoboditev lastnega naroda in skupnost vseh mohamedancev. Gibanje je torej istočasno narodno in krajevno, celinsko, če hočemo vzeti prednjo Azijo za tako politično celino kot Evropo; kajti na vsem tem ozemlju bivajo spoznavalci iste vere in vse to ozemlje je bilo dvakrat v zgodovini že politična enota — s starimi Perzijci in Omarjem. Ta stik celinskega gibanja z narodnostnim opominja Evropo na njeno lastno zgodovino osvoboditve. Veliki panevropski boj za svobodo v 19. stoletju, ki se je vodil v znamenju liberalizma in nacionalizma, je imel v osebi Mazzinija dalekovidnega preroka, ki je bil kot skrajni nacionalist tudi navdušen Panevropec. Njegov cilj je bila prosta in enotna Italija v okviru proste in enotne Evrope. Medtem pa, ko je liberalizem nadaljeval z narodnostno tradicijo, je pozabil na panevropstvo. Pozabil je, da so se nekoč smatrali nemški in poljski, francoski in ogrski, grški in italijanski nacionalisti in boritelji za brate med seboj, za boritelje ene, na narodnostni svobodi in medsebojnem spoštovanju sloneče Evrope.

7. In Evropa?

Cas je, da se spomnimo evropski nacionalisti na te zveze, da spoznajo nezmisljnost nacionalizma, ki razkraja njihovo lastno deblo — Evropo, da spoznajo, da je za evropske narode in njihov napredek le ena bodočnost — Panevrope; da vse, kar loči, četudi je tudi še tako bolešno, odstopi prostor temu, kar druži evropsko kulturo, evropsko zgodovino in evropsko bodočnost. Le v tem slučaju, če se mladi evropski rod povzpne do tega vidika, bo dovolj močan, da bo vzdržal tekmo z drugimi celinami v boju za obnovo sveta. Okoli nas se suče svet v novih življenjskih oblikah in velikih zajednicah. Mi ne moremo in ne bomo ostati v našem stoletju pri starih vprašanjih, razprtijah in nasprotjih, ko gre svet okoli nas zavestno v sodobne naloge. Priznati se moramo k nalogam 20. stoletja, čigar politični in gospodarski razvoj se razvija z nikdar slutečo hitrostjo. Nočemo biti počasnejši in bolj zaostali kot Kitajci. Ne vem, na kaj še Evropa čaka: Ali čaka na napad od zunaj, na vojno od znotraj, ali na gospodarski ali socialni polom, da bo šele potem dovršila enotnost in edinstvo. Ali je res nemogoče, da se ne bi mogli nekega dne vvesti zunanji ministri Evrope, 26 po številu, da se posvetojuje o možnosti federativne zveze? Ali manjkajo predpogoji? Ali ni razpoloženja? Ali manjka samo dobra volja? Vse to naj premišljujejo evropski narodi. Tisti, ki vladajo in ki so vladani. In če pridejo do kakega uspeha, naj delajo in se ne obotavljajo. Pravtako kot so spoznali Kitajci prepad, v katerega jih je gnalo tekmovalstvo njihovih generalov!

Prišel je čas za prvo panevropsko konferenco držav. Stvar voditeljev držav je, da jo skličejo! Stvar vseh Evropeev pa je, da jo zahtevajo!

Dr. Slavko Šečerov:

Naseljevanje in izseljevanje

Vprašanje vseljevanja in izseljevanja pridobivajo iz dneva v dan na pomembnosti tako v svetovnem gospodarstvu kot v svetovni politiki. Dočim je bila preje selitev prosta, je sedaj z raznimi zakoni omejena. Mednarodna unija ima nalogo poiskati sredstva, ki naj služijo miru.

Pred vojno je politika Združenih držav Amerike odločilno pospeševala izseljeniška gibanja iz Evrope. Po vojni pa so Združene države svoje meje zaprle in izseljenci gredo v popolni zmešnjavi sem in tja. Razne državne in meddržavne ustanove študirajo kar najskrbnejše to vprašanje, toda nobena organizacija ni prikladnejša kot mednarodna zveza parlamentarcev. Jasno je, da je naseljevanje zelo važno za narodnostno sestavo in da ima na narod v različnih državah gotov vpliv. Združene države Severne Amerike so si s pomočjo naseljencev pridobile v najkrajšem času številne milijone, Italija pa je v kratkem ča-

su zgubila 8 milijonov svojih ljudi. Predvsem je gospodarsko vprašanje, ki je odločilno za izseljevanje. V poštev pridejo tudi verske, politične in druge razmere. Mnogi gredo seveda tudi tjavendan.

Tako veliko izseljevanje ima velik vpliv tudi na svetovni mir. Vsaka država brani svoje suverene pravice, skrbi za svoje državljane, ne da bi delala izjeme za priseljence. Amerikanci pravijo: Ameriška država stoji na stališču, da je vprašanje naseljevanja notranja zadeva dotične države. Številne množice pa, ki gredo iz države v državo, vplivajo na njune medsebojne odnose. Radi tega moramo priznati, da je v interesu miru, če se gotova vprašanja rešijo mednarodno in niso samo podvržena notranji zakonodaji posamezne države. Toda kako? Ali na podlagi splošne pogodbe ali pa dvostranske pogodbe? Splošna bi bila ideal, ki pa se da težko udeležiti. Dokaz je Društvo narodov. Vsekakor je praktičnejša dvostranska pogodba, katero priporoča večina držav na vprašanje pisarne medparlamentarne zveze. Tudi dosedanje izkušnje govore za to. Imamo pogodbe, ki izseljeniško vprašanje obravnavajo le v okviru splošne pogodbe. Druge pogodbe rešujejo vprašanje, ali v splošnem ali v posebnem delu. Nadalje imamo pogodbe, ki gredo le na varstvo izseljencev, n. pr. zavarovanje, varstvo gotovih poklicev, zavarovanje hranjenja, odpošiljatev v domovine, potnih listov, državljanstva itd. Tako pogodbo ima Francija in Italija, Avstrija in Nemčija, Holandska, Belgija. Mnogi urejujejo le državljanstvo, mnoge le izvestne točke socialnega zavarovanja.

Letošnja panamerikanska konferenca je sprejela resolucijo, da pogodbe o naseljevanju, ki so se sklenile med ameriškimi in drugimi državami, ne morejo pod nobenim pogojem obvezati ameriško državo, da bi izseljenec bil odtegnjen zakonom države, kamor je prišel. Vsaka taka pogodba pa mora sloneti na dveh načelih: Enakost državljanstvih pravic med domačini in izseljenci; vseljenec se mora priznati lastnost svobodnega človeka, pravica in čast človeške eksistence, ne da bi bilo upravičeno vmešavanje v suverenost dotične države. Amerikanske države si pridržujejo pravico, da preskusijo v vsakem slučaju dobrote in škodo tistih, ki se nanovo vseljujejo. Konferenca je izrazilo željo, da se kot naseljenci smatrajo tisti, ki so zapustili svojo domovino v namenu, da dobe drugod delo in zaslužek; da uživajo naseljenci razen političnih pravic, ki so pridržane državljanom, vse druge pravice.

Vprašanja, ki bi prišla v poštev za dvostransko pogodbo, bi bila: Organizacija mednarodnega izseljeniškega urada, urada za naseljevanje, da bi vsak izseljenec šel v tiste dežele, kjer bi se lahko preživel. Nadalje pride v poštev dopustitev in določitev višine izseljevanja. Skrbeti je za zdravstveno in nprstveno stanje izseljencev, za žene in otroke. Mladina potrebuje posebnega varstva. Urediti je prostitucijo, trgovino z dekleti, stanovanjsko vprašanje, boj zoper nalezljive bolezni. Socialna zakonodaja naj se razširi tudi na vseljence. V prvi vrsti pride v poštev zavarovanje zoper brezposelnost. Važno je državljanstvo. Dvojno državljanstvo ni mogoče. Evropski princip »pravico krvi« je spravi v soglasje z ameriškimi načelom »pravico zemlje«. Odpraviti je težaven položaj, ko nekateri radi domačih zakonodaj izgube tako državljanstvo kot domovinskiše. Vprašanje državljanstva se je dosedaj obravnavalo tako, da je to zadeva posamezne države. Nekatere hočejo kolikor mogoče dolgo ovirati, da njihovi izseljenci ne dobe tujega državljanstva, države, kamor pa se ti vseljujejo, pa skušajo na vse načine priti do tega, da se novodošli popolnoma izenačijo z domačim prebivalstvom. Rati tega mora medparlamentarna zveza po mojem mnenju stati na stališču, da je dvostranska pogodba med posameznimi državami zaenkrat najbolj priporočljiva in da naj zastavi vse moči, da se ta načela mednarodno uzakonijo.

Lev Nikolajevič Tolstoj:

Ana Karenina

(Zadnje poglavje.)

Ko je stopil iz otroške sobe in ostal sam, se je Levin takoj spomnil tiste misli, v kateri je bilo še nekaj nejasnega.

Namesto da bi šel v gostinsko sobo, iz katere so se čuli glasovi, je obstal na terasi, naslonil se s komolcema na ograjo in se zagledal v nebo.

Stemnilo se je bilo že povsem in na jugu, kamor je gledal, ni bilo hudournih oblakov; stali so na nasprotni strani. Od onod so žvižgali bliski in se je oglašal daljni grom. Levin je poslušal kaplje, ki so enakomerno padale z lrp na vrtu, ter gledal v znani mu trikotnik zvezd in na Rimsko cesto z njenimi razcepki, ki se je vlekla po sredi ozvezdja. Pri vsakem vzbuhu bliska ni izginila samo Rimsko cesta, ampak tudi žarke zvezde; a kakor hitro je ugasnil blisk, so se spet pokazale na prejšnjih mestih, prav kakor da jih je večja roka zaludila v nebesni mrak.

»Nu, kaj me neki še vznemirja?« si je rekel Levin, naprej čuteč, da je rešitev njegovih dvomov, čeprav je še ne pozna, že pripravljena v njegovi duši.

»Da, edino, v čemer se nedvomno očituje

Božanstvo, so zakoni dobrega, ki so odkriti svetu z razodetjem in ki jih čutim v sebi in ki sem s tem, da jih priznavam, hote ali ne-hote, naj se sam izrečno družim ali ne, vendar združen z drugimi ljudmi v eno občestvo verujočih, ki ga imenujejo Cerkev. Nu, in židje, muslimani, konfucijanci, budisti — kaj so oni?« si je zadal baš tisto vprašanje, ki se mu je zdelo opasno. »Ali so te stotine milijonov ljudi res izvzete iz tistega najvišjega blaga, brez katerega življenje nima zmisla?« Zamislil se je, a že se je tudi popravil. »Toda po čem vprašujem?« si je dejal. »Vprašujem po tem, v kakem razmerju so vse raznolike vere vsega človeštva do Božanstva. Vprašujem, v kateri skupni obliki se Bog javlja vsemu svetu z vsemi temi megleinimi pojemi vred. Kaj pa delam? Meni osebno, mojemu srcu je odkrito nedvomno znanje, ki ga razum ne more doseči, jaz pa trdovratno vztrajam na tem, da bi izrazil to znanje z razumom in besedami.«

»Ali mar ne vem, da se zvezde ne premičejo?« se je vprašal, gledaje na svetlo premičnico, ki je bila že izpremenila svoj položaj v najvišji veji breze. »Toda ko gledam gibanje zvezd, si ne morem predstaviti vrtenja zemlje in imam prav, ko pravim, da se zvezde premičejo.«

»In ali bi mogli zvezdoslovci vobče kaj razumeti in izračunati, če bi vpoštevali vsa mnogoterna in raznolika gibanja zemlje? Vsi njihovi čudoviti zaključki o razdaljah, težih, potih in odklonih nebesnih teles so osnovani samo na vidnem gibanju zvezd okoli nepremične zemlje, baš na tem gibanju, ki je zdaj pred menoj in ki je bilo za milijone ljudi v teku stoletij prav takšno in bo zmerom enako in ga bo vselej moči preveriti. In kakor bi bili zaključki zvezdoslovcev prazni in nezanesljivi, ako ne bi sloneli na tistem pojmovanju dobrega, ki je bilo in bo zmerom enako za vse in ki mi je bilo razodeto po krščanstvu in ga je vselej moči preveriti v moji duši. Vprašanja o drugih verah in njihovem razmerju do Božanstva pa nimam ne pravice ne možnosti reševati.«

»A, kaj nisi odšel?« se je zdajci oglašila Kitty, ki je šla po isti poti v gostinsko sobo. »Kaj ti je? Menda nisi slabe volje?« je vprašala in mu pri svetlobi zvezd napeto pogledala v obraz.

A vendar mu ne bi bila razločila obraza, da ga ni iznova obsijal blisk, ki je za trenutek utrlil zvezde. Pri svetlobi bliska je razločila ves njegov obraz, in ko je videla, da je miren in radosten, se mu je nasmehnila.

»Ona me razume,« je pomislil Levin, »ona

ve, o čem premišlujem. Ali naj ji povem ali ne? Da, povem ji.« A tisti mah, ko je hotel začeti govoriti, je izpregovorila tudi ona.

»Veš kaj, Kostja! Bodi tako dober,« je dejala, »pojdi v vogelno sobo in poglej, kako so pripravili za Sergeja Ivanoviča. Meni je nerodno. Poglej, če so postavili novi umivalnik.«

»Dobro, pojdem, zanesi se,« je rekel Levin ter vstal in jo poljubil.

»Ne, nič ni treba govoriti,« je pomislil, ko je pred njim krenila naprej. »To je važna skrivnost, ki zadeva samo mene in ki je ni moči izraziti z besedami.«

»To novo čustvo me ni mahoma izpremenilo, osrečilo in razsvetlilo, kakor sem upal v svoji sanjariji; zgodilo se je prav tako kakor z mojim čustvom do sina. Tudi nikakega presenečenja ni bilo. A to čustvo, naj bo vera ali ne — saj ne vem, kaj je prav za prav — je s trpljenjem vred nepazno prišlo v mojo dušo in se je trdno naselilo v njej.«

»Prav tako se bom jezil na kočijaža Ivana, prav tako se bom prepiral in v nečas izpovedal svoje misli, prav tako bo stala stena med najsvetejšim moje duše in drugimi ljudmi, celo mojo ženo, prav tako jo bom dolžil zaradi svojega strahu in se kesal tega, prav tako ne bom mogel z razumom pojmiti, zakaj

Kaj je novega

KOLENDAR.

Petek, 31. avgusta: Rajmund (Rajko), Izabela. — Lunina sprememba: ob 3.34 zjutraj. (Po Herschlu se napoveduje deževno vreme.)

ZGODOVINSKI DNEVI.

31. avgusta: 1589 je umrl slovenski protestantovski pisatelj Juri Dalmatin. — 1882 je umrl v Mennecyju na Francoskem komponist Juri Mihélec iz Ljubljane. — 1688 je umrl angleški pisatelj John Bunyan. — 1811 se je rodil francoski pisatelj in historik Th. Gautier. — 1821 se je rodil naravoslovec H. v. Helmholtz. — 1830 se je rodil komponist Edmund Kretschmer. — 1864 je v Zenevi umrl socialist Ferdinand Lassalle. — 1867 je umrl francoski pisatelj Ch. Baudelaire.

★ **Birmovanje v lavantinski škofiji.** Tozadevna naša notica naj se popravi sledeče: Dne 8. septembra, v soboto, bo birmovanje pri Sv. Magdaleni pri Kapeli, dne 9. septembra, v nedeljo, bo birmovanje pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

★ **Posvečen je bil v mašnika v nedeljo 26. avgusta v Louvainu v Belgiji naš goriški rojak S. J. Venceslav Vrtovec.** V nedeljo 2. septembra bo pel v svoji rojstni vasi Velike Zabljne na Vipavskem novo mašo. Novomašnik je bil med vojno letalski častnik, bil v zračnem boju nad Gorico ranjen, a ob prevratu je vstopil v red Družbe Jezusove. Tik pred svojim vstopom v samostan je pripeljal iz Ajdovščine v Ljubljano letalo, katero je rešil Jugoslaviji, ko so italijanske čete bile že ob prvih ajdovskih hišah. Novomašnik je član jugoslovanske provincije D. J. Zelimo mu v polni meri božjega blagoslova.

★ **Tridesetletnice mature** bodo obhajali bivši abiturienti moškega in ženskega učiteljskega v Ljubljani. Sestanek 8. septembra pri Sestici na Dunajski cesti v Ljubljani ob 4 popoldne. — Fran Merljak.

★ **Slovenski otroci iz Westfalije in Porenja v Sloveniji.** V članku, katerega smo pričeli pod gornjim naslovom v »Slovenec« št. 180 od 9. avgusta, na strani 4, smo poročali, da so Nemčija, Avstrija in Jugoslavija dovolile otrokom iz Westfalije in Porenja brezplačno železniško vožnjo. Naknadno smo doznali od popolnoma verodostojne strani, da sta samo Nemčija in Jugoslavija dovolili prosto vožnjo, republika Avstrija pa ne. Avstrija ni dovolila nikakih voznih olajšav, marveč je bilo treba plačati za otroka po navadnem voznem ceniku prav tako, kot za vsakega odraslega potnika.

★ **Umrli je v Spodnjem Berniku na Gorenjskem g. Luka Paulič v 78. letu svojega življenja,** znan daleč naokoli kot Peterčev oče. Rojen je bil 1850. Cebelaril je 58 let, lovec je bil 40 let. Ud Mohorjeve družbe je bil 58 let. »Slovenec« je plačeval 10 let, »Domoljuba« 30 let, »Doma in svet« pa 14 let. Veliko je bral in bil zato jako izobražen, pa tudi praktičen mož in obenem zelo pobožen Cerkev in se zanimal tudi za cerkveno petje. Kjer je šlo za kaj dobrega in koristnega, je bil poleg. Zapušča štiri hčere. Soseski ostane v trajnem spominu. Bog nam daj še veliko takih gorenjskih korenin! N. p. v m!

★ **Najstarejši mož v Sloveniji umrl.** Dne 28. avgusta ob 3 popoldne je umrl v St. Ilju v Slovenskih gorah Simon Steiner, gotovo naj-

starejši mož Slovenije. Dosegel je starost 105 let. Steiner je bil do svojega 80. leta vedno v službi in sicer je bila njegova zadnja služba v gostilni g. Ivana Polaka v St. Ilju kot kočijaž. Svoja zadnja leta je preživel pri svoji hčeri na Plavču ob stari rimski cesti, kjer je še pred nekimi leti opravljal živino in sekal hosto, dokler ga ni zapustil vid. Od St. Iljske občine je dobival ubožno podporo. Njegovih potomcev je veliko — bil je že praded. Naj blagi starček počiva v miru!

★ **Pokojnega barona Franca Lazarinija** so dne 29. avgusta položili v Smledniku k večnemu počitku. Pokojnik, ki je bil med vojno okrajni glavar v Kamniku, ostane našemu ljudstvu, posebno kmetstvu, nepozabno v spominu, ker je z izredno obzirnostjo postopal pri rekvizicijah žita in drugih pridelkov in skrbno pazil, da bi se komu ne zgodila krivica. Nikoli ga tudi ne bodo pozabili oni, ki so imeli svojce v vojni in so dobivali državno podporo. Tem sta bila on in tedanji deželni poslanec g. kanonik Lavrenčič prava krušna ometa. Vse pokojnikovo dejanje in nehanje tedanjih dni se je naslanjalo na geslo: »Ako ne moreš dobro, saj slabega ne stori!« Zato si tiste čase prav mnogokrat lahko čul v Ljubljani ali Kranju: »Da, v kamniškem okraju, tam se vam godi, tam najmanj daste in največ včete, ker imate takega glavarja!« Vseled tega rajni Lazarini pri višjih ni bil najbolje zapisan, kar pa njegovega blagega in ljudomilega značaja ni prav nič omajalo. Ostal je mož za ljudstvo! Bog mu bodi plačnik!

★ **Turški konzul v Zagrebu.** Jugoslovinska vlada je izdala svoj placet za imenovanje predsednika Anglo-jugoslovanske petrolejske družbe dr. Milana Mariča za častnega konzula republike Turčije v Zagrebu. Turška republika dosedaj ni imela v Zagrebu svojega konzulata.

★ **Italijanski manevri v Zadru.** V prvi polovici meseca septembra bo del italijanske vojne mornarice vršil vojaške vaje v okolici Zadra. Pri manevrih bo sodelovalo več polkov raznega orožja. Vršile se bodo kombinirane vaje, kako bi se Zader obranil s kopnega in kako bi se ukrcavale čete v ozemlje Zadra.

★ **Premestitev.** Iz 3. terenske t. t. sekcije Ljubljana k radio-postaji v Domžale sta premestena mehanika Viktor Povše in Jurij Banjaja.

★ **V naše državljanstvo so sprejeti** Alojzij Lisjak, gostilničar iz Maribora; Ivan Vrč, posestnik iz Celja-okolice; Alojzij Hlima, žel. ključavničar iz Maribora; Anton Skočir, posestnik iz Nove Crkve; Herman Lojbner, urarski pomočnik iz Celja; Josip Peternel, zasebni manipulant iz Kozjega; dr. Viljem Hiroer, lekarnar iz Maribora; Alojzij Suša, posestnik iz Gorice; Emilija Kjuder, učiteljica iz Ljutomeru in Franc Tratnik, železničar iz Dolenje Lendave.

★ **Letošnja jubilejna kmetijska razstava.** Ugodni uspehi, ki so jih dosedaj dosegle jesenske kmetijske razstave, so dali upravi velesejma, Kmetijski družbi za Slovenijo in merodajnim gospodarskim organizacijam nadaljnjo pobudo za prirejanje takih razstav, ki so poklicane, da pomagajo našemu kmetijstvu do novih uspehov. Letošnja razstava, ki se bo vršila od 1. do 10. septembra v Ljubljani na velesejmu, bo posebno obsežna in impozantna, saj se priredi v proslavo 160 letnice jubileja Kmetijske družbe za Slovenijo. Važen namen zasleduje razstava s tem, da se producenti z ogledovanjem in primerjanjem dotičnih pridelkov navdušujejo za izboljšanje dosedanjih uspehov.

Spreddaj je šel Džebel Zaghuan, ki je sličil levu. Nato je prišel Ressay, za njim Bu-Kornein, ki je imel v tistem času le eno grbo, kakor kamele v teh krajih, nato so prišle planine Bajaua z lepim Džebel Aškölom, končno neskončno število krasnih gora, kojih vrsta se je vlekla in dvigala do horizonta. In bili so tam še višji in mogočnejši hribi, onkraj horizonta.

Solnce se je ravno pripravljalo k zatonu, ko se je Džebel Ašköl, ki mu je bilo zelo vroče, hotel v Garaa kopati. Pred očmi svojih bojazljivih tovarišev je pretekel močvirja, nestrpnost išoč sveže globoke vode.

Dolgo je pil Džebel Ašköl, dolgo je opravljal svoja umivanja. Ko pa se je zopet hotel povrniti k svojim tovarišem, je običal kakor bivol v blatu Garaa. Dolgo raztegnjeno je zatulil. Tedaj so vse gore obstale in tvorile ob bregu radovedno grupo, da bi si ogledale Džebel Ašköl, ki se je v blatu nemirno premikal sem in tja.

Vse so dale glas od sebe, da bi vzbudile pozornost cele karavane. Romarji so sklenili, kjer so ravno stali, postaviti šotor in počakati, dokler se ne bi Džebel Ašköl osvobodil iz močvirja.

Tudi Zaghuan je bil trpel od vročine. Hud pot mu je tekla iz grive. Ressay je bil podoben besneči ribi, ki svojo hrbtno plavut dviga navzgor. Bil je bogat in nesel je velik kovinski zaklad v Meko. Bu Kornein je sanjal ob Tuniskem zalivu. In medtem iz padla noč na pokrajino.

★ **»Privatni nameščenec«** se je preselil iz Ljubljane, Gledališka ulica 8, v Zagreb, Haulikova ulica 12, III., desno (palača Suzora), kamor naj se naslavlja vsi dopisi, nakazila, reklamacije, časopisi in revije, ki se nam pošiljajo v zameno, oglasil in sploh vse zadeve, ki se tičejo našega lista.

★ **Dražba občinskega lova Sv. Štefan, ok. Šmarje pri Jelsah,** se vrši 20. septembra ob 10 dopoldne v pisarni okrajnega glavarja v Šmarju pri Jelsah. Predmetno lovišče meri 1279 ha, izključna cena 250 Din.

★ **Odkrite katakombe v Osijeku.** Te dni so popravljali v Osijeku župno cerkev. Ob tej priliki je našel neki delavec malo odprtino, ki se je kmalu razširila. Nato je opazil hčdnik s stopnicami. Delavci so se spustili notri ter našli nekoliko hodnikov, ki so se zaključili s sobicami, v katerih so bili grobovi. Najstarejša plošča nad grobom datira iz leta 1760, cerkev pa je bila zgrajena 1750. Nihče dosedaj ni vedel za te katakombe, ki se nahajajo pod vso cerkvijo in so zgrajene, kakor trdijo strokovnjaki, obenem s cerkvijo. Našli so tudi lobanje in mrtvaške kosti. Nagrobni napis omenja avstrijskega generala Wissersdorfa, župnika Josaphata, jezuita Grafa itd. Mestna občina bo sedaj določila nadaljno usodo katakomb.

★ **Kako nastajajo v Bosni požari?** Gozdni požari v Bosni zavzemajo vedno večje dimenzije. Orožništvo in prebivalstvo požrtvovalno gasita požare, vendar pa mnogi kmetje nočejo gasiti ter jih orožniki aretirajo po prepiših, ki obstoje o tem. Zanimivo je, da je bila aretirana cela vrsta kmetov zaradi požiga. Kmet Težo Tešović iz vasi Zavida je na petih krajih zažgal svoj gozd. Lazo in Ilija Kovačević iz vasi Lukiva sta bila aretirana, ker so njuni otroci po njunem ukazu podneli požar v državnem gozdu. Kmet Ferhad Ferhadbegović iz vasi Vikoče je bil aretirán pod sumom, da je zažgal svoj gozd. Kmetje zažigajo svoje gozdove baje zaradi tega, ker se jim ne dovoljuje prosto sekanje. Vsi aretiranci bodo izročeni sodišču, ko odsede policijsko kazen. Požar, ki se je pojavil v neposredni bližini vasi Trvdinč in Trebevič, se je zaradi vetra zelo razširil in obšel okrog 60 oralo gozda. Požar gase orožniki, kmetje in vojaštvo.

★ **Žena nagovorila morilca, naj ubije moža.** Te dni se je pripetil v Vojniču pri Karlovu grozen umor. V potoku Radonji so našli moško truplo brez glave. Preiskava je ugotovila, da je mrtvec identičen z bogatim kmetom Stefanom Kneževićem in da ga je umoril bivši občinski tajnik Ivan Pacara. Morilec je bil takoj aretirán. Izjavil je, da je Kneževića umoril zato, ker ga je v to nagovorila Kneževićeva žena, katero so na podlagi te izpovedi tudi aretirali.

★ **Skrivnostni umor gostilničarja Zebiča v Zagrebu.** Kakor smo že poročali, so zagrebške oblasti pred tedni na podlagi neke anonimne evadbe odredile ekshumacijo pred leti umrlega gostilničarja Zebiča in kemično analizo trupla, da se ugotovi, ali je Zebič umrl naravne smrti, ali pa je bil žrtev skrivnostnega zločina. Te dni je Higijenski zavod zaključil analizo in sporočil njene rezultate preiskovalnemu sodišču. V truplu so našli velike množine arzena, kar potrjuje navedbe anonimnega pisma. Sedaj bodo izrekli še sodni izvedenci svoje mnenje. Od tega je odvisen nadaljnji razvoj afere, ki je vzbudila v Zagrebu toliko zanimanja.

Za solarje
D169-

VOIKA Krekov trg.

★ **Pouk obče zgodovine v nižjih razredih** srednjih šol bo zopet obvezen in je ministrstvo prosvete odobrilo novo okrajšano izdajo prof. Bučarjeve zgodovine starega veka za nižje razrede srednjih šol z odlokom S. N. br. 23.523 od 16. julija 1928. Knjiga bo torej to šolsko leto zopet v rabi tudi v 2. razredu realnih gimnazij. — Knjiga bo izšla okoli 15. septembra v zalogi jugoslovanske knjižarnice v Ljubljani.

★ **Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev** za nižje razrede srednjih šol I. del. Spisala profesorja Dr. Anton Melik in Anton Orožen. Ta knjiga, ki jo je pravkar odobrilo ministrstvo prosvete bo v rabi v 3. razredu vseh srednjih šol. Izšla bo okoli 15. septembra v zalogi jugoslovanske knjižarne.

Zobozdravnik

dr. Jos. Tavčar

se 1. septembra preseli in ordinira
Gledališka ulica 4., pritličje
(nasproti opernega gledališča)

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imajo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

○ **Zunanji minister dr. Marinković v Ljubljani in na Bledu.** Včeraj zjutraj ob 8.40 je prišel v Ljubljano z belgrajskim brzovlakom zunanji minister dr. Marinković z gospo soprogo. Ministra in njegovo gospo je pozdravil na kolodvoru veliki župan g. dr. Vodopivec. Minister dr. Marinković se je nato z avtomobilom g. velikega župana odpeljal na Bled, kjer je bil sprejet v avdijenco pri Nj. V. kralju. Nj. Vel. kralj je pridržal dr. Marinkovića s soprogo pri kosilu. Zvečer se je dr. Marinković odpeljal v Ljubljano, danes zjutraj pa nadaljuje pot v Zenevo.

○ **Otvoritev pokrajinske razstave »Ljubljana v jesenic«** jubilejne kmetijske razstave v proslavo 160 letnega jubileja Kmetijske družbe za Slovenijo se vrši v soboto 1. septembra ob pol 10 dopoldne. Blagajne se odpro ob pol 11 dopoldne, tako da je obisk razstave omogočen že dopoldne. Vinski oddelček in mali prafer je dostopen tudi po 6 uri zvečer proti malenkostni vstopnini Din 3, ob nedeljah in praznikih Din 4.

○ **Pogreb g. Ludovika Križnarja,** trgovskega sluga, ki se je bil ponesrečil, kakor smo že poročali, preteklo nedeljo v Šmarju, se vrši danes oob pol treh iz državne bolnišnice.

○ **Radio-postaja oddaja nočjo ob 8. uri.**

○ **Popravljam.** Dne 29. t. m. smo v našem listu poročali, da je nekdo poškodoval stanovanje g. krojaškega mojstra Antona Vpš binca v Holzapflovli ulici ter pripomnil, da gre brčzas za maščevanje neke sosedice. V resnici pa bi morali zapisati osebe, ne pa sosedice.

○ **Eno leposlovno knjigo zastoj** dobi vsak dijak, ki si nabavi več knjig ali šolskih potrebščin pri Novi založbi v Ljubljani (ali pa pri podružnici Giontini na Mestnem trgu). — Vsak dijak naj zahteva tudi mali koledarček, ki ima urnik in seznam leposlovnih knjig.

○ **Tiralica.** Ljubljanska policija je prešla tiralico za trgovskim agentom Mirkom Nemedijem, ki je pred kratkim ogoljufal mariborsko tovarno Viljem Freud za 4648 kg usnja in ga prodal v Belgradu trg. Deutscheru za ceno 275.000 Din. Tovarni je izročil kot kupnino 10.000 Din, za znesek 315.312 Din pa ji je izročil garantno pismo Belgrajske produktivne banke, ki je insolventna in brez kritja za ta znesek. Nemedi se je po izvršeni goljufiji podal v Rimske toplice, tam živel z izkupičkom za usnje ter dne 24. t. m., ko je zvedel, da ga zasleduje policija, nenadoma pobegnil. Nemedi je srednje močne postave, temnih las, obrt, govori srbohrvatsko, nemško in madjarsko.

○ **Karambol** Delavka Marija Pogačnikova se je pred dnevi peljala s kolesom iz Zadržava v Ljubljano. Na cesti med Štepanjo in Hradeckega vasio je hotela prehiteti voz branjevke Marije Maroltove iz Dobrove ter je dala znamenje z zvoncec. Toda voz je zavil na levo stran ceste in Pogačnikova se je zadela v zadnji del voza in padla na tla. Dobila je le lažje poškodbe, pač pa se ji je kolo precej pokvarilo. Maroltova je Pogačnikovi takoj poravnala škodo.

○ **S kamenjem nad otroke.** Na Grajski planoti se je v bližini sušečega se sena igralo več otrok. To ni bilo všeč lastniku sena Josipu S., ki je pričel metati na otroke kamenje in je pripisati le sreči, da ni nobenega zadel ter ranil. Matere otrok so surovega moškega ovadile policiji radi ogrožanja telesne varnosti.

Maribor

□ **Veliki župan mariborske oblasti** dr. Franc Schaubach prevzame z jutrišnjim dnem na velikem županstvu zopet svoje posle in je strankam ob sprejemnih dneh na razpolago.

□ **Razglas.** Ukinja se pasji zapor s pridržkom, da morajo biti psi, ki so popadljivi, odnosno nezanesljivi in nevarni, še za naprej dobro zavarovani. 2. V veljavi ostane prepoved jemati pse v gostilne, kavarne in druge javne prostore (trgovine, mesnice, zabavališča). Pse jemati na trg ob tržnih urah, je strogo prepovedano. Po javnih nasadih se morajo psi voditi na vrvi in z nagobčnikom. 3. Vsak pes, ki poškoduje kako osebo, bo oddan v živozdravniško opazovanje, stroški za leto pa se bodo naložili lastniku. 4. Pasji kataster ostane nadalje v veljavi in so posestniki psov dolžni prijaviti vsako izpremembo o stanju psov, zlasti vsako sum-

molim, in bom vendarle molil... Toda moje življenje, vse moje življenje, ne glede na vse, karkoli se utegne zgoditi z menoj, sleherna minuta mojega življenja — ne samo da posledne bo več brezsmiselna, kakor je bila preje, ampak imela bo nedvomni zmisel dobrega, zakaj v moji moči je, da ji ga dam!

(Ponatis iz jubilejne izdaje, ki jo je oskrbel Zvezna tiskarna v Ljubljani.)

G. Duhomel:

Legenda o gorah

V starih časih, dolgo preden so prišli pastirski narodi v Tunis, ni bila ta dežela nič drugega kot ogromna ravnina, ki se je brez gub razprostirala od morja proti zapadu in proti puščavam juga.

Nekega dne je nastal velik hrušč na svetu. Iz zapada je prihajala karavana gor. Romale so v Meko, da bi poljubile črni kamen, se umile v vodi Zemzenu, vrgle k nogam velikega sata na sedem kamenčkov in jedle v Mini meso jagnjeta. Nekateri hribi so bili premožni in so šli v lastnih zadevah v Meko, drugi so bili revni in so potovali v družbi bogatih a lenih hribov, zopet drugi so šli na romanje, da bi zadostile za grehe gor, ki so že umrle, ne da bi bile zagledale hišo božjo. Vsi so bili napravili prvi korak z desno nogo in blagoslovi so jih spremljali. Najmogočnejši med njimi so nosili turban iz oblakov.

ljivo obolenje, pogin, pobeg, skotenje in to najkasneje tekem treh dni v svrhu zabeleženja v kalendar in pa morebitnih odredb.

Opozorilo mešancom. Radi izvanredne vročine in suše je nastalo pomanjkanje vode v mestnem vodovodu. Vseled povečanja porabe vode, ki je narasla na 6.500.000 l dnevno. Vkljub nepretrganemu obratovanju po dnevi in ponoči, je skoraj nemogoče dobavljati za mesto potrebne vode. Poraba vode pa dnevno narašča in bode nastalo občutno pomanjkanje vode in s tem zvezane marsikake neprijetnosti, ako ne nastopi v kratkem sprememba vremena. Z ozirom na to je mestni magistrat primoran pozvati prebivalstvo k največjemu štedenju z vodo. Hišni posestniki oziroma njih namestniki se pozivajo, da pregledajo vse vodovodne naprave in napeljava v stranskih ter ukrepe vse potrebno, da se morebitne poškodbe takoj popravijo. Ravnotako naj kontrolirajo v lastnem interesu vsaj na teden vodometre in si zabeležijo stanje istega, da bo mogoče takoj dognati vse poškodbe vodovodnih cevi in s tem preprečiti znatno izgubo vode. Prepoved se širijo pri kopanju in luženju vrtov ter se naj tudi pri kopanju z vodo štedi. Kakor je bilo že prejšnja leta ponovno razglašeno, je prepovedano prevažanje vode iz mestnega vodovoda na druga zemljišča brez posebnega tozadevnega dovoljenja. Dolžnost vsakogar je, da ev. razpoke cevi na ulicah takoj naznani ravnateljstvu mestnega vodovoda. — Prestopki zoper te določbe se bode brezobzirno kaznovali z globo Din 1000 in se bo krivcu zaprl vodovod za celo dobo pomanjkanja vode.

Umrla je Helena Brečko, delavka, stara 26 let. Pogreb je bil včeraj ob pol 18. uri na pobeškem pokopališču.

Jesenska porota prične kakor smo že poročali 10. septembra. Razpisana je doslej obravnava proti Antonu Koscu radi hudodelstva uboja, proti Antonu Trpinu radi goljufije in Rudolfa Štalcu radi hudodelstva uboja. Razpisali se bodo še nekateri drugi slučaj. Obravnave bodo menda trajale teden dni.

Čudo trte. Tesarski mojster in hišni posestnik v Vojšniški ulici ima na severozadnji strani svoje hiše vinsko trto, ki šteje približno 150 let. In prav ponosen je na to svojo častitljivo in bohotno vinsko trto, ki je viselo lansko leto na njej 2000, predlanskim pa kar 4012 grozdov. In letos je še veliko boljše, pravi G. Kolarič o svoji vinski trti, ki jo je skozi leta gojil z vso ljubeznijo in skrbjo ter jo docela očistil in rešil najraznovrstnejše škodljivce mrčesi. Vinska trta se vzpenja štiri metre v višino, na levo in desno pa se razprostira v razdalji po 12 metrov. G. Kolarič upa, da bo letos pridelal 200 litrov rujnega vinca od ene same trte!

Zopet tihotapca. Danes je bilo zopet nekaj plena. Pred kolodvorom je stražnik zapazil dva možakarja, ki sta s sumljivimi paketi obložena krevsala v smeri proti Melju. Bistvo oko postave za njima. Slaba vest rodi silno previdnost. Ko možakarja opazita, da preli nevarnost, sta pospešila korake in se končno spustila v beg. Pakete sta pustila pod železniškim mostom ter izginila. Fric M. tam iz Pobreške ceste doma, pa je bil tako naiven, da se je tam nekje v bližini skrilit — špekulacije. Pa se mu računai zaenkrat niso obnesli. Stražnik ga je lepo iztaknil in odvedel s paketi vred na policijo. Sicer se je izgovarjal na vse pretege, da ni v nobeni zvezi s tihotapci, da mu je ta obrt čisto tuja in da svojega sodruga, ki se mu je beo posrečil, sploh ne pozna. Fric pa je znan kot tihotapec in zato njegovi izgovori ne zaležejo prav nič. Predali so ga finančni direkciji. Nepravilna in drzna možakarja, ki sta jo mahnila kar preko mesta v nameri, da se z meljskim brodom prepeljeta domov v Pobrežje, sta v treh paketih pritihtapila do 14.000 stročnic, več tisoč ovitkov cigaretnega papirja in v posebnem žakličku celo kristalizirane saharine. Statistika pripoveduje, da ujamejo vsakega stotega tihotapca. In kaj prinašajo vsi drugi? To mora biti roba!

Dijaštvo in starišem dijakom! Vse šolske knjige in šolske potrebščine dobite po najugodnejših cenah, s posebnim popustom in običajnim darom v obeh prodajalnih Tiskarne sv. Cirila, Koroska c. 5 in Aleksandrova c. 6. Seznan knjig dobite brezplačno na razpolago.

Dr. Franc Marinič, Trubarjeva ulica 11, zopet redno ordinira od 9. do 11. in od 2. (14.) do 4. (16.).

Celje

Poziv imetnikom orožja. Okrajno glavarstvo v Celju poziva v smislu določil novega zakona o posesti in nošenju orožja ter zadevnega izvršilnega pravilnika vse posestnike orožja — in to strelnega kot tudi hladnega (lovski noži in sl.) — da v času od 1. do 10. septembra 1928 prijavijo vse svoje

orožje občinskemu uradu svojega rednega bivališča (v Celju mestu pa okrajnemu glavarstvu, soba št. 5 v II. nadst.). Do tega morajo tudi vsi imetniki za l. 1928 izdanih orožnih listov oddati orožne liste občinskemu uradu odn. v Celju okrajnemu glavarstvu v svrhu zamenjave z novimi orožnimi listi s trajno veljavnostjo. Po 10. septembru bo mogoče trajni orožni list dobiti le potem posebne pismene vloge. Svoje orožje morajo prijaviti tudi rezervni častniki, da se jim izda uradno potrdilo o prijavi, ki velja potem kot orožni list.

Umrla so. V torek popoldne je umrl v Gradcu celjski trgovec g. Luka Putan. Bil je star 59 let ter je podlegel težki operaciji radi raka na želodcu. Truplo pokojnika so včeraj ob 11. uri popoldne pripeljali iz Gradca in se vrši pogreb danes ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice na mestnem pokopališču.

V sredo je umrl znani višji živnozdravnik g. Josip Volaschegg. V Liscu je umrl oče celjskega zobotehnika g. T. Klobučarja, g. Anton Klobučar, v starosti 71 let.

Iz celjske bolnice Dne 28. t. m. so pripeljali v bolnico 30-letnega težko poškodovanega Marka Posiloviča, posestnika iz Zurnaneca. Konji so se splašali pred avtomobilom, mož je prišel pod drveči voz in zadobil težke poškodbe po celem telesu. — Krvava griza še vedno zahteva novih žrtev. Tako je v sredo umrla na grizi 5 let stara Elza Vrhniak, hči delavca pri Westenu. Včeraj pa je umrla 4 leta stara Alojzija Cokl, hči posestnice iz Lekmarij. Tudi včeraj je v bolnici umrla 64-letna vdova iz Šmarja pri Jelšah Ana Petauer je podlegla disenteriji.

Zopet tatvina kolesa. Kakor je Celje sicer majhno mesto, po številu tatvin koles spada vsakekor med večja mesta. Vsaj vsak teden izgine eno kolo, če ne več. Tako je lesni trgovec g. Cater Franjo pustil 28. t. m. okrog 10. ure dop. svoje kolo priloženo ob vhodu v Ljudsko posojilnico, sam pa je šel na kratek onravek v posojilnico. Ko se je vrnil, kolesa ni več bilo. Josip Jevnišek, posestnik z Dobrne, je sicer videl moža, ki je kolo odpeljal, a je mislil, da je dotičnik pravi lastnik. Podal pa je točen opis tatu in ga bo morda le lahko eurirali. Kolo je lahko dirkalno, črno pleskano in ima gumijasti plašč na zadnjem kolesu nov, na prednjem pa starega.

Novo mesto

Vpisovanje v osnovno deško in dekliško šolo se vrši dne 1. septembra t. l. sv. maša je za deško osnovno šolo pri op. frančiškanih dne 6. septembra ob osmi uri popoldne, za dekliško osnovno šolo pa v opatijski cerkvi istega dne in ob isti uri. Vpisovanje v prvi razred realne gimnazije se vrši 1. septembra, v ostale razrede nižje gimnazije dne 2. septembra, vse razrede višje gimnazije pa 8. septembra, sv. maša je 4. septembra, redni pouk se pa prične 6. septembra.

Okrajno glavarstvo je ukinilo prepoved prodajanja prašičev po prekupcih, ki ga je izdala 11. maja t. l., ker je prašičja kuga v novomeškem okraju prenehala.

Škofja Loka

Postaja Škofja Loka dobi še letos električno osvetljenje. Na pobudo g. poslanca Brodarja je občina Stara Loka vložila prošnjo, da se na postaji ničvredna petrolejska razsvetljava nadomesti z električno. Ministrstvo je prošnjo ugodilo, ter se s tozadevnimi deli prične v kratkem. Občina je naprosila tudi za verando in pitno vodo na postaji. Ker so s tem zvezani večji stroški, so se ta dela preložila na prihodnje leto na nov budžet.

Trbovlje

Izlet na Sv. Planino! Gasilno društvo Trbovlje-trg, priredi v nedeljo dne 2. t. m. izlet na sv. Planino. Odhod ob 5. uri jutraj ob spomenika na trgu. Ob 9. uri je pa sv. maša. Popoldne odidih na Klek-u, kjer priredi gasilski odsek vrtno zabavo. Prijatelje gasilstva se ujdno vabijo.

Praznovanje pri rudniku. Od srede sem že manjka vagonov radi česar se premore zopet depozira. Za ponedeljek dne 3. septembra je že sedaj določeno, da se ta dan praznuje.

Zagorje ob Savi

Sejem. V sredo je bil običajni živinski in kramarski sejm. Živine in krame je še bilo, a kupcev jako malo. Vzrok je iskati v splošnem pomanjkanju, ki se čuti najbolj v delavskih revirjih.

Pogrebno podjetje. Tudi pri nas korakoma počasi za napredkom. Poleg raznih izobraževalnih, telovadnih in drugih društev smo dobili tudi pogrebni zavod, katerega lastnik je domačin France Globokar. Ima poleg krasnega voza tudi nad deset modernih uniform ter prodaja tudi krste.

Ponedeljek, 3. sept.: Zaprtlo.
Torek, 4. sept. ob 20. uri: Čaradska kneginja.
Sreda, 5. sept. ob 20. uri: Fanny, tete, strici itd.
Četrtek, 6. sept. ob 20. uri: Čarobna nčal.
Petek, 7. sept. ob 20. uri: Herman Celjski.
Sobota, 8. sept. ob 15. uri pop.: Čaradska kneginja ob 20. uri: Župan stilmundski.
Nedelja, 9. sept. ob 15. uri pop.: Dobri vojak Švejk ob 20. uri: Poljska krč.

Orel

Orlovska družina v Planini pri Rakeku ima v nedeljo 2. sept. popoldansko telovadno prireditv. Sodeluje Godbeno društvo iz Logatca.

Pevska zveza

Radovljisko okrožje Pevske Zveze, eno izmed najbolj delavnih okrožij — priredi 2. koncertna okrožna nastopa in sicer v nedeljo 2. sept. ob pol 16 v Gorjah in v nedeljo 16. sept. v Društvenem domu na Breznici ob isti uri. Nastopijo zbori iz Gorij, Begunj, Breznice, Jesenic, Koroske Bele, Radovljice, Kranjske gore in potem skupni zbor do 250 pevcev. To bo ena najlepših prireditv na katero opozarjamo vsa okoliška društva in vse prijatelje lepe slovenske pesmi. Obe prireditvi sta obenem tudi predpriprava za celoten nastop Pevske zveze v dne 27. in 28. oktobra, o čemer so vsa okrožja po okrožnici obveščena.

Prireditve in društvene vesti

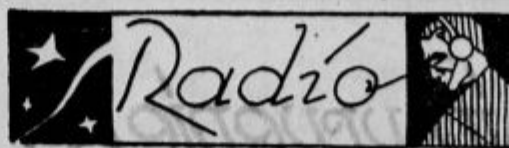
Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 8 Din.

Društva delovodij in nižji uradniki imajo redno mes. zborovanje dne 1. septembra ob 8 v Hotel Strukelj. Sprejemajo se tudi novi člani. — Tajnik.

Maribor.

Katoliška Omladina ima prihodnjo nedeljo pri Balonu vrtno veselico. Pester spored! Srečolov in drugol! Pridite!

Orli telovadeti! Za skok v višino je pripravljena lepa nagrada! Večbajte in tekunajte!

V soboto bo otvoritev ljubljanske radio-postaje

V čudežno melodijo akordov, ki v sedanjem času prenašajo po valovih etra besede, misli in čustva skoraj vseh narodov in jezikov sveta, se je pričela letos uvrščati tudi slovenska beseda. In prvi nastop slovenske besede v radiu, začetek slovenske radiofonije ni nič slabše uspel kot pri drugih narodih in morda celo bolje. Radio postaja Ljubljana se je že pri svojih prvih poskusnih oddajah krepko uveljavila in dosešla entuziastičen sprejem tako pri slovenskih radio amaterjih kakor tudi na jugu naše države in daleč preko naših meja. Na razpolago imamo pisma, kjer Slovenci iz Gorice, Trsta in Koroske sporočajo, kako so s solzami v očeh poslušali po dolgem času zopet našo lepo slovensko pesem, dasi le po radio aparatu. Kajti sami je ne smejo zapeti. Tam daleč v osrčju Romunije živi Slovenec, ki že enajst let ni slišal slovenske besede. Sedaj je pisal v Ljubljano, kako je zaplakal, ko je slišal zopet svojo materinščino, katere se je že odvadil. Slovenci, ki so bili poleti v raznih primorskih kopališčih, so z navdušenjem pisali, kako ugodno jih je iznenadil radio aparat, ko so slišali zopet slovenske pesmi.

Radio postaja je dobila dosedaj že okrog 600 čestitk in poročil o ugodnih sprejemih naše postaje. Neki amater na otoku Visu sporoča, kako zelo ga je razveselilo, ko je sprejel Ljubljano, dasi je iskal budimpeštansko postajo, in piše sedaj, da komaj pričakuje, če, ko bo mogoč v ponedeljek zopet slišati svoj materinski jezik, kajti, tako zatrjuje, na otoku Visu ni nič drugega, s čemer bi se človek zabaval, kakor radio. Enaka in nič manj laskava poročila prihajajo iz drugih primorskih otokov in krajev. Prihajajo iz Hrvaške, iz Bosne, iz Srbije, iz vse naše države. Le oni, ki so blizu Budimpešte, se pritožujejo, da ljubljansko radio postajo moti Budimpešta. Ljubljana ima namreč val 566, Budimpešta 565,5. Sedaj se vršijo pri ljubljanski postaji poskusi na valovno dolžino 574—575, tako da bi se izločilo motenje Budimpešte. Dober selektivni aparat pa že sedaj dobro loči Ljubljano od Budimpešte. Za detektorje, s katerimi se da sprejemati v ozemlju ljubljanske oblasti, pa itak ne more radio amater ujeti Budimpešte namesto Ljubljane. Tudi amaterji iz drugih evropskih držav sporočajo o ugodnih sprejemih ljubljanske postaje. Pisarna radio postaje v Ljubljani in njeni pisarniški predali so se kar nekako spremenili v kraj, kjer so si napovedali rendez-vous menda vsi evropski jeziki v obliki pism seveda. Kakor znano, je v obmejnem pasu na Krasu prepovedano imeti sprejemne aparate. V Idriji n. pr. nima nihče radio aparata razen občinskega tajnika, ki je seveda Italijan. In ta je postal v Ljubljano laskavo poročilo o nadvse ugodnem sprejemu ljubljanske radio postaje. Mnogo je ugodnih poročil iz Avstrije, še več pa iz Nemčije, Českoslovaške in tudi iz Poljske. Prav posebno dobro so slišali radio postajo na Bavarskem (v Münchnu, Ulmu in Augsburgu), na Saškem (Dresden, Leipzig, Zittau), v Prusiji in po ostali Nemčiji. Neki radio amater iz Kirchberga na Saškem sporoča, da je 24. avgusta ob 21.30 ujel na val 570 ljubljansko radio postajo, aparat je bil štiricevni z zvoničnikom in srednjo visoko anteno. Sprejem je bil razločen, tako jezik kakor tudi glasba. Slišal je tudi dobro poskusno oddajanje iz Zagreba, vendar pa te postaje sedaj ne sliši več, dočim ljubljansko postajo sprejema v redu. Neka amaterka v Zakopanih visoko v Tatrah na Poljskem sporoča o dobrem sprejemu ljubljanske postaje, pritožuje se pa čez Budimpešto in Krakov, ki motita. Če oddajajo vse tri postaje hkrati, je najboljša jasna Ljubljana in le če Ljubljana ne oddaja, se Budimpešta dobro čuje. »Da se Budimpešta ne čuje,« nadaljuje amaterka, »to ne škoduje. Kajti zvok ljubljanske postaje je lep, čist in glasen — tudi na slušalko. Moj aparat je Beapant s polovico aperiode. Antena je primerna za nizke frekvence in je dolga 30 metrov.« Češki amater iz Meziříčev v Č. S. R. sporoča o ugodnem sprejemu Ljubljane v petek, 24. avgusta na val 570 na aparat Reinartz z 20 metrov dolgo anteno. Aparat je bil štirielektronski. O sprejemu piše z nemanjšim navdušenjem kot Poljakinja iz Zakopanov. Zelo laskavo je poročilo korespondenta »Corriere della Sera« in rimskega »Il Secolo« v Faenzi v Italiji. Pa predaleč bi zašli, če bi hoteli podrobno navajati vsa ugodna poročila o sprejemu ljubljanske radio postaje. Naj zadostujejo zaenkrat le ta, ki gotovo prepričevalno dokazujejo, da si je naša radio postaja pridobila ugled že pri prvih poskusnih oddajah, dasi niti otvorjena še ni bila.

Poskusno oddajanje bo trajalo do 28. oktobra tega leta. Ta čas bo imela ljubljanska radio postaja dovolj časa, da izvežba svoje osebe, da odstrani vse vzroke motenja, da določi stalni val in se tako izpopolni za brezhibno oddajanje programa. V soboto dne 1. septembra pa se bo vršila svečana otvoritev za redno poskusno oddajanje, ki bo trajalo do 28. oktobra. Ta dan, ko praznujemo Slovenci desetletnico našega osvobodjenja, se bo tudi otvorila radio postaja za redno oddajanje radio programa in s tem bomo tudi Slovenci najlepše praznovali ta naš veliki jubilej.

Program otvoritve.

V soboto, dne 1. septembra bo k otvoritvi imel ob 4 popoldne v radiu slavnostni govor o slovenski besedi pisatelj g. Franc S. Finžgar. Po slavnostnem govoru se bo od pol 6 do pol 8 zvečer vršil koncert opernega orkestra. Ob 8 zvečer se bo vršil prenos »Prodane neveste« iz dramskega gledališča. Za časa velesajamske predstave bodo dali v dramskem gledališču štirikrat opero. (Operno gledališče sedaj popravljajo.) Ze v soboto zvečer bo postaja oddajala po operni predstavi dnevne novice in poročila.

V nedeljo ob treh se bo vršil prenos koncerta z velesajma ob priliki revije narodnih noš — v slučaju slabega vremena pa bo postaja oddajala koncert iz Uniona. Zvečer ob šestih pripoveduje po radiu pravljice gospodična Vencajova. Zvečer ob osmih se bo vršil koncert Glasbene Maticе, pri katerem bo sodelovalo 60 oseb.

V ponedeljek pa se prične že »Ljudska univerza« po radiu. Ljubljanska radio-postaja bo uveljavila poseben jezikovni tečaj, kjer se bodo poučevali štirje jeziki: francoščina, nemščina, srbohrvaščina in italijanščina. Jezikovni tečaj se bo pričel že v ponedeljek. Ob pol eni se bo vršil namreč francoski tečaj, ki ga vodi prof. dr. St. Leben. Vsak dan se bo vršilo tudi po eno predavanje poljudno znanstvene vsebine.

Dalje poje v ponedeljek ob osmih zvečer operni pevec Julij Betteto slovenske umetne pesmi. Za ostale dneve pa še priobčimo program.

je bilo glasovitih v starih časih.

Danes obstoji samo eno čudo, zato pa tem bolj znano po svojih 7 prednostih, a to je

Schicht
Terpentin-Milo

7 prednosti

Z rednim poskusnim programom, ki se prične v soboto dne 1. septembra, prične radio postaja Ljubljana torej svoje redno življenje. Tako dolga poskusna doba — od 1. septembra do 28. oktobra — je potrebna, da se stroji utečejo in kakor že rečeno, da se tudi osebe, ki je popolnoma domače, izvežba. Vodstvo radio postaje prosi amaterje za poročila, kako jim program ugaja, kako sprejemajo in kake izpopolnitve ter spremembe bi želeli.

Program, ki ga bo postaja oddajala, se bo izvajal ali v gledališču ali pa v »Studiu« na Bleiweisovi cesti. Po posebnem vođu se program prenese v Domžale in od tod po radio valovih do amaterjev in poslušalcev.

Slovenska radio postaja pomeni v sedanjih časih krepko in visoko afirmacijo slovenske besede. Poleg slovenske knjige je radio postaja dosedaj naš najlepši kulturni uspeh. Drugi veliki kulturni pomen radio postaje je, da bo družila vse evropske kraje, kjer prebivajo Slovenci in jih s slovensko besedo vezala z domovino. Da bo to z uspehom vršila, dokazujejo že sedaj dospela pisma Slovencev iz daljnjih krajev, tako iz Hamburga, Berlina, od Slovencev na Vestfalskem in v Porenju.

Slovenska radio postaja tudi ne bo zgrešila svoje vzvišene naloge, ki je dolžnost vseh radio postaj: služila bo sporazumu v svetu, bratstvu in prijateljstvu med narodi in kulturami.

V oddaljenejših krajih, kjer prihaja pošta po več dni kasneje, bo mnogim dala prva poročila o najnovjših dogodkih, vsak dan jim bo pripravljala užitek in zabavo s koncerti; vsak dan jim bo podajala tržno poročilo itd. Hmeljarje bo morda zanimalo, da bo radio postaja vsak dan poročala (od pol osmih do osmih zvečer) tržna poročila z domačega hmeljarskega trga od pol enajstih do enajstih pa bo dajala poročila iz Nürnberga.

Ljubljanska radio postaja pomenja torej za Slovence in za državo neprecenljivo pridobitev. Sloves slovenske besede, njeno lepoto in lepoto slovenske glasbe in pesmi bo prenašala v širni svet; Slovincem samim in ostalim Jugoslovancem pa bo pripravljala krasne in lahko dostopne umetniške užitke, nudila bo dobro zabavo, služila bo v informativne svrhe in na gospodarskem polju.

Sporti

SK Ilirija, nogometna sekcija. — Danes, v petek ob 17.30 trening na dva gola za l. moštvo. Točno in vsilj. jutri, v soboto ob 20. uri se vrši v klubski sobi v kavarni »Evropa« strogo obvezen sestanek l. skupine in nato kratka seja sekcijskega načelstva. Prosim polnoštevilno! Načelnik.

Veliko zanimanje za nedeljske kolesarske dirke »Save«, ki bodejo nudile lep športni užitek z 10. točkami. Pozdravni krog vseh sodelovalcev. Dirka seniorjev od 35—45 let. Dirka seniorjev od 45 let naprej. Damska dirka. Dirka juniorjev »Save«. Invalidska dirka. Dirka Zveze kol. društev. Dirka naraščajoča z enim kolesom. Glavna dirka »Save«. Medklubska dirka za vse vozače Kol. Saveza SHS. Prijavljenih je že veliko dirkačev od raznih klubov. Popoldne ob pol 14. uri zbirališče na Sv. Jakoba trgu in skupni pohod z godbo »Gradaščica« na prireditveni prostor S. K. Ilirije pri gor. kolodvoru.

KONJSKE DIRKE.

Mariborsko kasaško društvo prireja 2. septembra t. l. na Teznu svoje običajne jesenske dirke, in sicer: I. Dirka Maribor za 3- do 12letne konje. Nagrade 1300, 700, 500, 300, 200 Din. II. Dirka Karla Pachera za 4—12letne konje. Nagrade skupaj 3600 Din. III. Dirka Monte Christo za triletne konje kmetske reje. Nagrade 2000 Din. IV. Galopske preponske trke za konje brez omejitve. Tri častne nagrade. V. Konjerejska dirka za 4- do 6letne konje iz kmetske reje. Nagrade 3000 Din. VI. Dirka Turnišče, dvoprežna za triletne in starejše konje. Pet nagrad v skupnem znesku po 3000 Din. — Za kazaške trke je pripravljenih 11 konjev iz ljutomerskega sreza, 14 konjev pa iz Maribora, Ptuja in Celja, za jahaške trke pa štiri iz Maribora in dva iz Slov. Bistrice, v celem torej 31 konjurov in bode zategadel vse dirke zanimive in napeta borba med posameznimi vozači in jahači. Med triletnimi konji bo najboljši produkt Murskega polja zrebec »Robinson«, last g. Bundlerja iz Verzeja, in upamo, da bo v tej dirki zmagovalc. Za dvoprežno dirko je prijavljenih sedem vpreg. Privlačna točka te prireditve pa bodo brezdomno galopske trke s tremi zaprekami, ki jih prireja Kol. jahačev. Pri vseh dirkah se bo moglo staviti na zmago konjev in gotovo bodo izplačane lepe vsote, ker prenečanja niso izključena. Kakor običajno bo na dirkališču, z raznimi šotori vse potrebno za okrepčila občinstvu. Zeteti je, da se bo občinstvo v velikem številu odzvalo vabilu in tako dalo vsaj malo priznanja za žrtvovalnemu delu našega kasaškega društva, ki hoče brez državne podpore vzdrževati ob težkih priklakah za Maribor že tradicionalne konjske dirke v povzdigo domače konjereje predvsem na Murskem polju.

Ljubljansko gledališče

GLEDALIŠKE

PREDSTAVE ZA ČASA VELESEJMA

Narodno gledališče v Ljubljani priredi za časa velesajma 10 gledaliških predstav. Vse te predstave se bodo vršile v dramskem gledališču, ker instalacijska dela nove električne naprave v spemem gledališču še niso dovršena. Začetek framskih in muzikalnih predstav bo ob osmih. Vstopnice se dobe od 31. avgusta dalje pri dnevni slagajni v dramskem gledališču (glavni vhod).

GLEDALIŠKI

REPERTOAR ZA ČASA VELESEJMA

Prva, takorekoč otvoritvena predstava, bo v soboto 1. septembra ob pol osmih zvečer (v dramskem gledališču kakor vse predstave za časa velesajma). Izvajala se bo priljubljena opera »Prodana nevesta«. Po daljšem odmoru bo nastopil ta večer zopet g. Betetto kot Kecal. Opero dirigira g. Balatka. Poleg imenovanih sodelujejo gg. Ribičeva, Poličeva, Španova, Ramsakova, Banovec, Janko, Mohorič, Perko. To bo obenem prva operna predstava, ki jo bo oddajala ljubljanska, oziroma domžalska radio-postaja v širni svet. — 2. septembra igra drama ob osmih, in sicer zabavno komedijo »Dobri vojak Švejk« z g. Cesarjem v naslovni vlogi in s sodelovanjem skoraj celokupnega dramskega ansambla. Komedija je polna sočnega humorja in bo posetnike velesajma nedvomno zanimala. Komedija je prirejena po znamenitem Haškovem romanu, ki pripada že danes svetovni književnosti. Prireditev je imela povsod velik uspeh. Med drugimi je vpriporilo komedijo tudi Piscatorjevo gledališče v Berlinu. — Dne 3. septembra, v ponedeljek, ostane gledališče zaprto. — 4. septembra igra opera »Čaradska kneginja«. Dirigira g. Štrifol. V glavnih partijah nastopajo poleg priljubljene operetnega para g. Poličeva in g. Drenovca še ga Ribičeva, g. Peček, Povhe in drugi.

SPORED PREDSTAV

Vse predstave se vršijo v dramskem gledališču.

Sobota, 1. sept. ob 20. uri: Prodana nevesta.
Nedelja, 2. sept. ob 20. uri: Dobri vojak Švejk.

Sveta življenje in vrvenje

Katere dežele so civilizirane?

Angleški pisatelj Stacy Aumonier je 13. junija 1928 v londonskem »Evening Standard« objavil članek, v katerem na izviran način loči tako imenovane kulturne države v civilizirane, pol civilizirane in barbarske. Pri tem ni docela objektivni in nekatera njegova mnenja so najnovejši dogodki že izpodbili; vendar pa gleda na civilizacijo z novih vidikov, ki se jim ne more odrekati pravilnosti. Aumonier piše med drugim:

Prvotni pomen besede civilizacija se je nekako kril s pomestjanjenjem družbe v tem zmislu, da je civiliziran človek, ki živi v mestu, ne pa človek, ki živi na deželi.

Za človeka, ki živi v oddaljeni vasi in sam prideluje svoj krompir in redi svojo živino, so dani socialni pogoji mnogo enostavnejši nego za človeka, ki živi skupaj s tisoči svojih soprojancov. Mestjan je vedno prisiljen misliti z množinskimi pojmi. Z drugimi besedami: Civilizacija je umetnost, živeti v množici. In ker je človek po naravi čredna žival in se izredno hitro množi, je moral to umetnost zelo razviti.

Civilizacije kakega naroda ne sodimo več (ali vsaj ne bi smeli) po njegovi veličini, politični moči, materijelnem blagostanju in niti ne po individualnem geniju njegovih članov, marveč edino po splošnem stanju javnega obnašanja njegovih pripadnikov, po njihovem ravnanju nasproti sosedu.

Marsikak deželan morda misli, da sam sebi zadostuje; mestjan pa, ki ga neprestano obdaja na tisoče drugih ljudi, se vedno zaveda, da je odvisen od drugih, da drugi zanj delajo. Njegova obleka, hrana, pohištvo, vzgoja in razvedrilo so delo drugih ljudi. Zaradi tega mora spoznati, če ima le malo uma in pameti, da more ta tako občutljivi strojni sestav medsebojne odvisnosti uspešno delovati le tedaj, ako tudi sam z njim sodeluje, ako tudi sam prispeva k splošni blaginji. To je pravi, polni pomen civilizacije.

Pod njenim vplivom se porajajo v civiliziranih deželah nešteta gibanja, ustanove in pravni nauki, ki imajo vsi namen pospešiti plemenito sožitje človeške družbe. Pri tem imajo manjše države marsikako prednost pred večjimi. Velesile merijo svoj napredek, kakor se zdi, z merilom svoje oborožbe, popolnosti svoje mehanične proizvodnje, z merilom stabilizacije svojega denarja; pri tem pa ne vidijo, da jih manjše države prekašajo v izpopolnjevanju svojih državljanov, v svobodnejši zakonodaji, v izboljševanju vzgojnega sistema in v državljan-skih vrlinah svojih pripadnikov. — Po tem merilu bi razdelili evropske dežele v naslednje tri skupine:

Civilizirane so naslednje države (vrste se po vrednosti svoje civilizacije): Švedska, Škotska, Danska, Holandska, Anglija, Norveška, Švica, Nemčija.

Napol civilizirane države so: Francija, Wales, Belgija, Avstrija, Češkoslovaška.

Barbarske države: Italija, Irska, Portugalska, Španija, Grčija, balkanske države, Turčija. Rusijo in Poljsko sem izpustil, ker sta to komajda evropski državi. Kam naj bi Rusijo sploh uvrstil?

Da je sploh Švedska visoko civilizirana dežela, ni nobenega dvoma; ravno tako Škotska. Amerika bi bila sijajna dežela, ako bi bilo 15 milijonov njenih prebivalcev škotskega, name-

torični vpliv na Evropo zopet izredno ojačil. Njen narod je značajan in nadarjen, marljiv in razumen. Njegov včasih prenostranski zmisel za praktične dobrine, omiljuje njegova strast za glasbo, legendo in pivo.

Mnogi se bodo čudili, da štejem Francijo med napol civilizirane države. Toda kljub velikim prednostim inteligence in naravne nadarjenosti so Francozi vendar najbolj materijalistično misleče pleme v Evropi. Od milijonarja do kmeta velja njihova prva misel zaslužku in kopičenju vinarjev. Od Napoleonovih vojn dalje se je ponesrečil vsak poizkus za razširjenje političnega obzora v Evropi ob »francoski logiki«. A ta logika je vera, da je vse, kar ne služi večji slavi, bogastvu in varnosti Francije, nelogično. To stališče je morda imenitno, civilizacija pa ni. (Ta izvajanja pobija Kellogov pakt).

Nekaj pa imajo skupnega države zadnje skupine. Namreč dober spomin za neporavnane račune. To so domovi kamore in vendete. Vse so protisocijalne. Treba je le prisostvovati biki-borbi in opazovati, kako reagirajo nanjo gledalci, da spoznamo, da tiči Španija še vedno v 14. stoletju.

Irska rasa nenadoma zablesti z geniji in prekrasnimi individui, toda masa je maščevalna in brez humorja. (Ali je angleški narod brez napak? Pisec, ki tako ostro gleda napake drugih narodov, bi moral priznati tudi napake lastnega naroda.)

Italija se od svojega postanka nahaja na skrajnem robu nečesa. Tudi danes še. Toda od civilizacije je še zelo oddaljena.

Rešilna akcija za Hassela Cramerja

Rešilno akcijo za Hassela in Cramerja bo vodil Dangeard Jensen, ki je že odpotoval na Grenlandijo. Jensen trdno upa, da sta oba le-

larjev, ako jih nameravate prodati. Igralki je njen talent za pretvarjanje dobro služil. Ne da bi kakorkoli izdala svoje presenečenje, je izjavila, da kamenov ne proda. Sedaj je prišel sam lastnik trgovine in zvišal ponudbo na 75.000 dolarjev. Igralka je odklonila tudi to, plačala novo vrstico in odšla s kamni. Seveda je šla nemudoma v drugo, še odličnejšo zlatarsko trgovino in vprašala, koliko so kamni vredni. Zlatar je vzel niz, pogledal kamene in nato z začudenjem igralko in rekel: »To je niz popolnoma enakomernih, popolnoma čistih štiriočratnih diamanov; tako zbirko sem morda videl trikrat v življenju.« Igralka je prodala kamene za 150.000 dolarjev, nato se pa s svojim možem odpeljala na Capri ter si tako izpolnila tudi svojo drugo največjo željo.

Lov na želve

Alexandretski zaliv je eden najlepših ob sirijski obali. Obkrožajo ga v daljnem loku venci gora; v ozadju beli sneženi vrhovi, spredaj zeleno gričevje. Nad morjem leži kakor srebrni dihi na kitajskih slikah. Ta prekrasni zaliv je eno izmed najboljših želvinih lovišč.

Na lov se odpravi cela vrsta čolnov. Marsikdaj dobe že na obali po par živali, a to je le slučaj. Največji užitek pri lovu na želve je, ako se živali zasačijo speče. Zibljejo se na površini — ne vidijo nič, ne slišijo nič. Da jih ne zbude, ovijejo vesla in čolni se bližajo neslišno. Kakor hitro je čoln tako blizu, da je žival mogoče doseči, zgrabijo ribiči želvo od strani in jo s hitro kretinjo prevržejo na hrbet — prav kakor na kopnem. Sedaj je žival popolnoma brez brambe — niti ganiti se ne more. Tako jo potegnejo v čoln.

Vendar je treba večino živali loviti s posebnimi mrežami, ki segajo do dna. Zelo siten posel je potem, spraviti želve iz zamotane mreže. Vedeti je treba, da so živali orjaške — do meter dolge. Deset čolnov nalovi v enem dnevu 50 in več želv.

Zvečer se ribiči s svojim plenom vrnejo v luko. Tu spravijo želve na obalo in jih položijo zopet s trebuhom navzgor; obleže negibno kakor mrtve. Trebuha je kakor izklesan iz banani-

zgodila nesreča: kapitan Orgill se je spotaknil ob kamen in padel, pri čemer mu je sveča zletela iz rok in ugasnila. Izprva jima to ni delalo skrbi, ker sta menila, da bosta svečo s pomočjo vžigalce lahko našla. Toda naj sta še toliko iskala, sveče ni bilo. Slednjič sta zaman porabila še zadnjo vžigalico in tedaj sta se zavedla svojega strašnega položaja. Zadržela sta begati naokoli, toda izhoda nista našla.

V tem je bila na vrhu zemlje minula noč. Na domu pri Orgillovih so bili v velikih skr-

Emil Vandervelde.

bivši belgijski zunanji minister in voditelj socialnih demokratov, ki je odpotoval v Južno Ameriko, da dela tamkaj za II. internacionalo.

beh, ker se brat in sestra nista vrnila. Naprosili so za pomoč policijo, ki je takoj poslala v jame močan oddelek z vodnikom in električnimi reflektorji. Iskali so ves dan in vso noč, toda zaman. Šele proti jutru so reflektorji v obsežni skalni rotundi odkrili brata in sestro, popolnoma izžrpana. Kapitanu Orgillu so oslaveli lasje, sestro so pa morali oddati zaradi živčnega pretresa v bolnico. Oba sta menila, da sta prebila v strašni podzemski ječi več tednov.

Mrzlica v Atenah

Mrzlična kuga v Atenah se je silovito razširila. Prizadeto je vse gospodarsko življenje in tudi državna uprava. Finančno ministrstvo je dalo mestni upravi za pobijanje bolezni na razpolago 5.8 milijona drahem. Razen tega sme občina najeti posebno posojilo za odstranitev mrzličnih ognjišč. Sanitetne kolone gredo od hiše do hiše in razdeljujejo bolnikom led, mleko in limono. V Atene so poklicali znanega specialista za kužno mrzlico dr. Makenzie-a. Vse državne urade so razkužili. Vendar pa upajo, da je epidemija že prekoračila svoj višek, tembolj, ker je nastopilo hladnejše vreme z dežjem. Dnevno oboli še do 200 oseb, umrje pa do 15.

General Graziani legionarski — oče?

Neki češkoameriški list je te dni objavil dopis, v katerem se očitá generalu Grazianiju, ki je v svetovni vojni poveljeval češki legiji, da je dal meseca junija 1918 po vojnem pravu ustreliti 8 legionarjev. Vest je vzbudila v Pragi tem večjo pozornost, ker je general Graziani še pred kratkim oficijelno obiskal Češkoslovaško, kjer so ga zelo slavili kot legionarskega očeta.

Vrta rešitelja

Blizu Bibricha ob Reni se je na reki prevrnil čoln, v katerem sta se vozila mlada zakonca s štiriletnim otrokom. Ne moč ne žena nista zala plavati, a v bližini ni bilo na reki nobenega čolna. Tedaj se je pripeljal mimo s kolesom mlad mož, ki ga je spremljal pes terrier. Ko je slišal obupne klice in opazil smrtno nevarnost, v kateri se je nahajala družina, je mladi mož takoj skočil s kolesa in se vrgel v reko. Potegnil je moža in ženo na preobrnjeni čoln in ju nato plavajoč spravil k bregu. V tem je pa njegov pes privlekel na breg tudi otroka. Predno so se mogli rešenci zahvaliti, je mladi mož zasedel kolo in odhitel dalje, ne da bi bil povedal svoje ime.

Devetletni morilec

V Bottropu pri Bochumu je devetletni učenec Fritz Sohnlein vzel 2 in pol letno Charlotta Schlauch v naročje in jo nesel preko ribnika. Predno je pa prišel do nasprotnega brega je deklico položil v vodo in odšel nazaj na breg. Z brega je potem gledal, kako je dekletce utonilo. Kaj je nagnilo dečka do tega dejanja, ni hotel ali tudi ni vedel povedati.

Ribja kost v pevkinem grlu

Ameriška koloraturna pevka Ellen Florence je predsinčjem v Cortina d'Ampezzo pri večerji požrla 6 cm dolgo ribjo kost, ki ji je obličala v grlu. Pevko so takoj odpeljali v bolnico, kjer je pa zdravnik izjavil, da tako težavne operacije nikakor ne more takoj izvršiti ter je svetoval, naj se pevka odpelje na kliniko v Innsbruck.

V divji vožnji so odpeljali Miss Florence z avtom v Innsbruck, kjer je prof. Herzog ob asistenci treh drugih zdravnikov takoj izvršil operacijo. Profesorju se je posreželo odstraniti kost, ne da bi poškodoval pevkin glasotvor-nice,

Moskovska spartakijada.

Naša slika nam kaže del udeležencev na moskovskem »Rdečem trgu«. Na levi je Ljeningov mavzolej, zadaj Kreml, na desni mestna hiša.

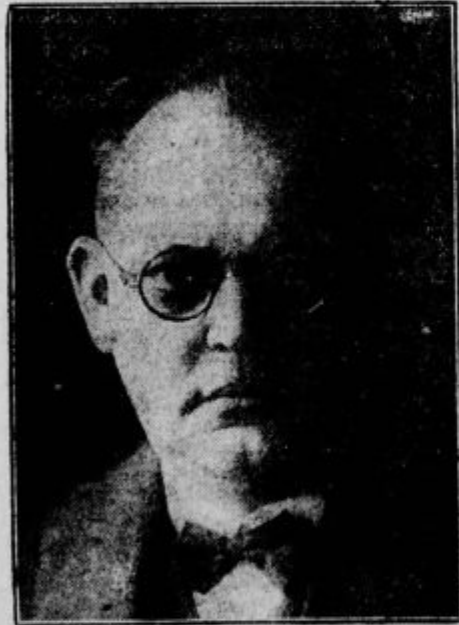
talca še živa in da ju bo našel. Vendar utegne rešilna akcija trajati par mesecev, ker je prodiranje v ledovju zelo težavno. Da bi pilota umrla za lakotjo, se ni bati.

Preprečena demonstracija za žensko volilno pravico v Parizu

Francoske feministinje so hotele porabiti Kellogovo mirovno slovesnost v demonstracijo za žensko volilno pravico. Med slavnostnim zajutrkom pri predsedniku Doumergueju je prišla večja skupina pod vodstvom Američanke Doris Stevensove ter prosila za 10-minutni pogovor s predsednikom. Policija je ženske odvedla v zapor in jih pridržala tamkaj, dokler diplomati niso odpotovali.

Ponarejeni biseri — pravi diamanti

V Newyorku so imeli minoli teden veliko senzacijo. Neki igralski zakonski par se je po dolgi turneji vrnil v Newyork. Prinčesa sta s seboj nekaj prihrankov in žena si je hotela slednjič izpolniti davno željo po nizu steklenih biservov. Določila je v ta namen vsoto 25 dolarjev. Igralka je šla najprej v par elegantnih trgovin v sredini mesta; toda tu ni bilo ničesar dobiti izpod 45 dolarjev. Sedaj ji je prišlo na misel, da je njena prijateljica kupila krasen niz biservov zunaj v Boweryju za smešno nizko ceno. Napotila se je tedaj v Bowery in v neki majhni prodajalni kmalu našla niz štiriočratnih, težkih kamenov na stari vrstici, ki so ji izredno ugajali. Prodajalec je zahteval 20 dolarjev, a slednjič jih je dal za 18.50 dolarja. Igralka je bila biservov tako vesela, da jih je hotela dati nabrati na novo, srebrno vrstico. Šla je v odlično zlatarsko trgovino, izbrala vrstico in izročila bisere, da jih nabere nanjo. Prodajalec je izjavil, da bo delo v 15 minutah gotovo. Ko je igralka že čakala pol ure, se je vrnil prodajalec in rekel: »Gospa, mi se zelo zanimamo za vaše kamene in smo pripravljeni plačati zanje 50.000 do-

Nemški državni kanceler Müller-Franken, eden izmed nemških socialdemokratskih voditeljev, ki bo na letošnjem jesenskem zasedanju Društva narodov kot zastopnik zunanega ministra dr. Stresemanna vodil nemško delegacijo.

sto irskega pokoljenja. Danska in Holandska imata modro zakonodajo in vzorno državljansko pravo. Norveška stoji nekoliko nižje nego ostale skandinavske dežele. Nekam robatejša je in če hočemo verjeti Ibsenu, potem življenje tudi za najboljšega Norvežana ni veliko vredno. Nemška država je bila posredna tvorba napoleonskih vojn. Preje je bila sestavljena iz verige kmetskih držav, ki so stale na zelo visoki stopnji civilizacije. Sedaj, ko je izginila blodnja njene imperijalizma, se bo najbrže njen civiliza-

Gospodarstvo

Anton Cvenkel:

KAKO NAPREDUJE NAŠE PLANISARSTVO.

(Konec.)

Planina Vodice, pri kateri sem podpisani načelnik gospodarskega odbora, je nad vse žalosten primer propadanja naših planin. Zal mi niso ravno sedaj pri roki številne regulacijske listine, s katerimi bi mogli dokazati propast te planine. Te listine se namreč nahajajo pri agrarnem komisariatu v Ljubljani. Vendar pa vem, da je bilo še okrog leta 1872 za to planino v urejenih listinah vpisanih in urejenih 143 glav govedi in 21 konj upravičenih živinorejcev iz bližnjih vasi. Toliko živine je bilo upravičeno, toliko živine se je v resnici tudi paslo v območju te planine in toliko pašnih pravic se še danes brdiko pogreša. To je tako naglo, da se že leta 1881 mogli merodajni faktori in gospodje, ki so imeli glavno besedo spravi skupaj odvezno listino, ki dovoljuje milostno pasti skupaj upravičencem te planine še borili 10.4, berli: deset glav štiri desetine normalno goveda za pašno dobo od 9. jun. do 20. sept. vsakega leta. — Torej v 15 letih od 164 glav živine na 10.4 glave nazaj! Žalostno, toda resnično! Človek ne bi mogel tega verjeti, ako ne bi upošteval ravno vpisanih razlogov in razmer.

Gospodarski odbor te planine je skušal po svojih najboljših, toda skromnih močeh planino »Vodice«, ki ima imenitne studence in krasno lego, zboljšati in dvigniti. V letih 1924 in 1925 je gradil z državnim podporo jako soliden in praktično zidan planinski stan s hlevom za 32 glav govedi, z stanovanjem za pastirja, shrambo za mleko in 2 sobama. Planinski stan je zgrajen po načrtih komisarija za agrarne operacije in zidan iz kamena, ki se je zbralo na planinskem svetu ter se je ob enem s tem tudi planina veliko zboljšala. — Preje je bilo na planini 5 planinskih stanov, ki so pa vsi razpadli. — Za novi hlev so samoočisti umevno veliko in mnogo žrtvovali upravičenci z delom in v denarju.

Dne 16. t. m. je prejel gosp. odbor odlok šumske uprave kraljevine SHS v Boh. Bistrici št. 1084 iz katerega citiram glavno: »Glasom odveznih listin smejo dognati na Vodsko planino upravičenci 10.4 normalnih goved. Pašna doba je od 9. jun. do 20. septembra.

Letos so dognali upravičenci glasom poročila gozdarske postaje Martineček dne 10. junija 3 kralje, 11 volov in 12 telet, skupno 20 normalnih goved in jih pasli na obremenjenem svetu, torej 9.6 normalnih goved preveč.

Tako postopanje upravičencev je po gozdnem zakonu prepovedano in kaznjivo.

Vsled tega vabimo naslov, da najkasneje do 19. avgusta odnese prejšnjo živino s planine, odnosno prepreči pašo v državnem gozdu in plača do tega dne za dobo, ko se je paslo v državnem gozdu prekoštevilo živino skupaj 183.97 Din.

V slučaju, da do 19. avgusta ne bi bil gornji znesek poravnán in s strani upravičencev poskrbljeno, da bi se ne paslo v državnem gozdu več kakor 10.4 normalnih goved, bi bila podnešana pravica prisiljena po odredbi Direkcije šum v Ljubljani št. 2230 z dne 29. jun. 1928. postopati po določilih gozdnega zakona.

Ne dvomim, da šumska uprava dela po zakonu, kakor ji je predpisan toda vprašam: Kaj naj počne sedaj gospodarski odbor, ako bi res moral odgnati živino sredi pašne dobe iz planine, ker jo na svojem nikakor preživiti ne more? — Komu naj ukaže sedaj gospodarski odbor odgnati živino iz pašne, ko se bode vsako upravičeno protivil. — Čemu je potem lepel soliden nov hlev zgrajen z državno podporo, ako se ne rabi več? Čemu gnojilnice, gnojilna jama, čemu ograja itd.? Za 10.4 glav govedi, ki bi se še smela pasti na planini in obremenjenih okoliških gozdovih je jasno, da ne more gospodarski odbor vzdrževati nobenega še tako slabega pastirja več — ker se to nikakor ne izplača in bi prišla pašnina tako visoko, da nobeden živinorejec ne more dati več svoje živine na to planino. — Vsaj bi se vendar brez vsake škode lahko preživelo tudi 32 glav — ako se jih je preje 164!

Ali ni nobene pomoči, da bi se moglo na kak način urediti, da se preživi na tej planini in obremenjenem gozdnem svetu državnega gozda vsaj 32 glav, za kar je zgrajen planinski stan?

Naj bi bil ta drastičen primer glasen opomin, kam je tekem let zabredlo naše planisarstvo in to ravno tam, kjer je živinoreja glavna panoga gospodarstva. — Ali ne bi moglo gospodarstvo in planisarstvo skupno, smiselno in smotreno korakati in delovati za skupni blagor države in državljanov!

Apeliramo na oblastni odbor in naše poslance, da se zavamejo za naše zatirane planine!

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Tovarna dežnikov, d. d. Dolnja Lendava. (V oklepajih številke za leto 1928/27.) Čisti dobiček je znašal 0.296 milj. Din (0.294) pri delniški glavnici 0.500, rezervnem fondu 0.471 (0.250), zakladu za znižanje vrednosti tov. posloja 0.070 in upnikih 1.796 (1.620). Blago 0.795 (0.762), dolžniki 2.048 (1.902). Bilančna vsota 3.282 (2.751).

Commercial Union Assurance Company Limited v Londonu, ravni v Zagrebu. Bilanca od dne 31. dec. 1927. Aktivna: blagajna 0.071, naložbe pri den. zavodih 0.829, efekti 0.517, razni dolžniki 1.238, inventar, ustanovni stroški 0.185, zgruba 1.302. Pasiva: Kavcije 1.2, saldo pon. zavarovalcev 2.237, premijski zaklad 0.445, zaklad za neregulirane škodo 0.255. — Družba ima delniški kapital (v angl. funtih) 3.54 milj., rezerve 4.91, specialna rezerva 15.89, rezerva za izplačila 3.84, za neregulirane škodo 4.64, razni upniki 2.07, pasiva življ. oddelka 25.86.

GOSPODARSKA LITERATURA

Trgovsko-industrijska zbornica v Solunu je izdala svoj »Izveštaj o radu«. Razen poročila o delu zbornice obsega tudi statistične podatke, ki se nanašajo na jugoslovanski uvoz in izvoz preko solunskega pristanišča. Izvojni tranzit je znašal leta 1927 150.8 milj. Din, uvozni pa 187.1. Prof. prejšnjim dvem letom je uvoz kot izvoz precej padel.

Septembarska številka »Bankarstva« prinaša isto kot zadnje številke vrsto člankov tujih avtorjev, ki obravnavajo gospodarske in kulturne razmere naše države do držav, ki jim avtorji pripadajo. — Inž. Kolibaš priobčuje razpravo o gospodarstvu na Hrvaškem. Pisatelj zagovarja mnenje, da so privatni gozdni posesti v času od 1919 do 1925 svoje gozdove preveč izkoriščali, premalo paznje pa da so posvečali zopetnemu gozdomlavlju.

Srbsko posojilo iz leta 1895. Kot poroča »Frankfurter Zeitung« iz Curiha, je izjavila naša

vlada svojo pripravljenost stopiti takoj v pogajanja z organizacijo švicarskih lastnikov obligacij srbskega posojila iz leta 1895. v svrhu prevzema pri organizaciji vpisanih papirjev. Radi tega bodo do nadaljnjega preložene za 31. avgust določene poravnalne obnove pred sodiščem v Zenevi.

Izvoz jaje iz Poljske. Od 1. oktobra t. l. bodo začeli na Poljskem registrirati vse trdnice, ki izvažajo jajca. Določbe glede kakovosti in zvijanja (embalaže) bodo najbrže stopile v veljavo s 1. jan. 1929. Namen določb je organizirati izvoz jaje na podlagi enotnosti (standardiziranja) blaga.

Občni zbori: Tovarna dežnikov, d. d. v Dolnji Lendavi bo imela 10. sept. t. l. svoj redni občni zbor. Izredni občni zbor »Saturus« d. d. za industrijo pločevinastih izdelkov se bo vršil 12. sept. 1928. Na dnevnem redu je povzemanje delniške glavnice od 1 na 3 milijone dinarjev.

Prodaje. 13. septembra se bo vršila pri Središnjem stovarištu materijala drž. žel. v Mariboru ofertalna licitacija glede prodaje 35.000 kg starega papirja, 1000 kg papirja od starih voznihih redov in 1270 kg starih voznihih kart; pri ravnateljstvu drž. žel. v Sarajevu glede prodaje starih sodov. — Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni zbornice za TOI v Ljubljani.

Borza

Dne 30. avgusta 1928.

DENAR.

Promet v devizah je bil danes izredno slab. Več je bilo le Curiha in Prage. Privatno blago je bilo za Newyork, Trst in deloma Berlin, ostalo je dala Narodna banka.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

30. avgusta 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 29. avg.
Amsterdam	—	2282.—	—	—
Berlin	1355.—	1358.—	1356.50	1356.80
Bruselj	—	791.54	—	—
Budimpešta	—	992.49	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	—	802.22	—	802.20
London	—	276.21	—	—
Newyork	56.82	57.02	56.92	56.91
Pariz	221.20	223.20	222.20	—
Praga	168.27	169.07	168.67	168.72
Trst	297.—	299.—	298.—	298.20

Zagreba. Berlin 1355.50—1358.50, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 800.72—803.72, London 275.81—276.61, Newyork 56.818—57.013, Pariz 221.20—223.21, Praga 168.27—169.07, Italija 296.90—298.90.

Curih. Belgrad 9.12875, Berlin 123.71, Budimpešta 90.50, London 25.20, Newyork 519.27, Pariz 20.275, Praga 15.885, Italija 27.495, Bukarešt 3.175, Sotija 3.74, Varšava 58.20, Madrid 85.20.

Dunaj. Davize: Belgrad 12.47, Valute: dinar 12.46.

Belgrad. Berlin 1355—1358, Budimpešta 990.99—993.99, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 800.82—803.82, London 275.81—276.61, Newyork 56.82—57.02, Praga 168.27—169.07, Trst 297.30—299.30.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana. 7% invest. posoj. 89.50 bl. Celjska 158 den., Ljublj. kredita 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105—110, Ruše 265—285, Slavonski 53 den., Sešir 105 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 89.90, Zivno 116.50, Hipo 7.40, Alpine 45.35, Trbovlje 50, Slavonija 1.13.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 436—432 (431), kasa 431—432, termini: dec. 446—447, 7% invest. posoj. 87.75—88 (87.75), agrari 54.50—56 (55), Bančni pap.: Hipo 58.50—59, Poljo 18—19, Hrv. 50 den., Kred. 85 den., Jugo 88.50—89 (88.50) Ljublj. kred. 126—130, Medjun. 57.50 den., Pražed. 925—930 (925), Srpska 149—150 (149), Zem. 130—135, Etno 160—180, Obrtna 38—39, Katol. 35 den. Ind. pap.: Gutmann 205—210, Slavonija 6.50—8 (7), Slaveks 102—105, Danica 137—140 (138—137), Drava 452.50—460, Sečerača 497.50—500 (500), Bred. vag. 85—90, Union 240 den., Ragusa 470—490, Trbovlje 480—487.50, Vevče 103—105 (105), Nar. šem. 16—25, Isit 28—35.

Belgrad. Narodna banka 6650—6700, vojna škoda 431.50—432, sept. 435.50—435.75 (2300), dec. 447.50 (500), 7% invest. posoj. 88—88.50, agrari 58—54.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hraslova drva, fko vag. naklad. post. po 16. Zaklj. 3 vag. Tendence nespremenjena.

Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš nova 79—80 kg, 2%, 287.50—290, za septembra 290—292.50, za oktober 302.50—305, moka nova, 0 g. bl. fko Ljubljana, plač po prejemu 435—445, baška koruza 350—352.50, ameriška koruza La Plata, promptna, zacarinjena, fko Ljubljana 300—302.50, oves, novi za avgust 265—270, ječmen baški 70—71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač po prejemu po 325—327.50, rž, uzaneno blago, mlevska tarifa 300—302.50, Zaklj. 7 vag. pšenice, 1 vag. rži. Tendence za žito mlečna.

Novi Sad. Pšenica baš. 237.50—240, gor. baš. 240—242.50, baš potiska 240—242.50, sren. 232.50—235, oves baš. 217—220, ječmen 255—265, spoml. 295—305, koruza baš. 300—302.50, ban. 297.50—300, moka brez spremembe, otrobi baš. 180—185, seno baš. 110—105, bos. 95—100. Tendence mirna. Promet: 69 vag. vsega.

Budimpešta. Tendence medla. Pšenica okt. 27.16, 27.10, zaklj. 27.12—27.14, marec 29.76, 29.72, zaklj. 29.70—29.72, maj 30.50, 30.44, zaklj. 30.46—30.48, rž okt. 25.80, 25.78, zaklj. 25.80—25.82, marec 27.90—27.98, zaklj. 27.94—27.96, koruza maj 28.18—28.20, zaklj. 28.22—28.24.

Sejmska in tržna poročila

HMELJSKA TRŽNICA.

Zalec, 30. avg. (Izv.) Pri malem prometu je bilo prodanih kakih 150 stotov po nespremenjenih cenah. Trgovina kot producenti zelo rezervirani. Le obrobni hmeljarji vsiljujejo večina brez uspeha svoje blago in niso dostopni ne za pouk ne za grajo.

SADJE.

Dunajski sadni trg je z sadjem prenapolnjen. Breskve so od 100 g naprej, jabolka od 60—120 g, hruške 40—200, grozdje 120—260. Glavno povpraševanje je veljalo češnjam, ki pa jih ne dobavljajo še popolnoma zrele. Bosanske češnje stanejo od 55—65 g, ogrske 60—100 za kg.

Za duha in srce

»Čas« 1927-28, št. 4 in 6.

Nedavno je izšla št. 6 in s tem je dovršen XXII. letnik. Ta letnik obsega nekaj nad 24 pol (396 str.). — Št. 5, ki je prišla na svetlo koncem junija, je vsa govorila o književnem delu našega prvega kulturnega delavca dr. Aleša Ušeničnika. »Slovenec« je v slavnostni številki poročal dne 2. julija. Preostaja mu, da naznani tudi št. 4 in 6, ki sta v tesni zvezi med seboj. V št. 4 piše dr. Aleš Ušeničnik o »avtoriteti« (str. 201—210), in v št. 6 isti »o cerkveni avtoriteti« (st. 345—357). Prvi hip se čitatelj morda začuden vpraša: Kako je naš filozof in sociolog prišel na ta predmet? Mar je aktualen? Ko pa v št. čita II. del razprave (praktično uporabo ozir. nekaj znamenitih zgledov iz življenja Cerkve, kakor so: obsodba janzenizma, Action française, Leon XIII. in Bismarck, Wittig, janzenizem v ljubljanski škofiji), takoj vidi, da ima razprava apologetičen pomen. V tej razpravi nahajamo zdaj tudi odgovor na trditve urednika Cankarjevih Zbranih spisov, ki (zv. 3, str. XVII) trdi: »legalnost je (bila v cerkvi) odločilen etični princip, ne vest; o zmoti to trditve se prepričamo, če čitamo str. 205 nsl. Ušeničnikove razprave. — Doživeli smo nedavno n. pr. tudi pri nas, kakor se to dogaja še večkrat drugod, da so posamezni duhovniki in laiki svojega škofa tožili v Rimu; tudi o tem čitamo (stran 209!) točno razlago. In ko smo prav te dni priča trditvam KDK, da ne pripozna zakonov, sklenjenih v prvih dneh avgusta v skupščini belgrajski, slišimo sodbo in obsodo na št. 203 te razprave o »avtoriteti«. Obe razpravi sta torej (pravzaprav je le ena, v št. 6 izpopolnjena!) veleskupni. — Vsi se pripravljamo na naš socialni dan, ki bo 9. dan septembra t. l. Da bomo čim bolj pripravljeni, bomo pač prej preštudirali Terseglavovo razpravo v št. 4: »Razredni boj in krščanski socializem« (stran 211—239) ter delno kritiko te razprave, a še več, nove smernice, ki jih svetuje v tem vprašanju dr. A. Gosar v razpravi: »Delavski pokret in krščanska reforma družbe« (str. 357—379). Obe velevažni razpravi obzljajeta, da je prav neznamenit del delavstva krščansko-socialno orientiran in organiziran; oba želita, da bi krščansko-socialno delavstvo dobilo v roke iniciativo v borbi s kapitalizmom; ločita se pa — če pravilno razumemo — v tem: Fr. Tersegla pravi v svojih izjavah: Vse kaže, da materializem kot svetovno naziranje izgublja tla pod seboj; če polagoma zavladajo idealistični svetovni nazor, se bo tudi marksizem (načelo razrednega boja), ki ni nič drugega kakor narobe obrnjen kapitalizem, približal krščanstvu; mi pripravljamo to zblizanje s tem, da skušamo marksizem ponaravniti, poduhoviti! Nasprotni temu pravi dr. A. Gosar: Kaj bomo marksizem, ki je v temeljih zgrešen, poduhovljevali, ponaravnjevali! Radikalno ga zapustimo! Saj imamo svoj krščansko-socialni program, zgrajen na novem pojmovanju o kapitalizmu, pojmovanju, ki sodobnemu gospodarskemu življenju res ustreza. — Pregledi so zopet zelo poučni. Dolgo smo iskali zgodovino početkov kršč. soc. gibanja v bivši Avstriji; zdaj je izšla in A. U. poroča o njej. I. (št. 4). V važnih socioloških člankih revije »Söhne Zukunft« (1927/28) sem seznanja isti A. U. (št. 6). Kogar zanima razvoj moderne filozofije, najde važnih podatkov v pregledu str. 387—394 (prim. zlasti poročilo o filozofiji VI. Solovjeva!) — Dr. med. Fr. Debeve piše (št. 4) o organizaciji profiturekulozne borbe v Sloveniji. — Ocenjeni sta dve knjigi: Sičeve Slovenske narodne noše (ocenjuje Jos. Mantuani) ter Brecljeva Čuda in tajne življenja (št. 6, ocenjuje prof. A. Piskernik zelo ugodno, tako, da bo marsikdo segel po knjigi, če je še ni doslej čital). — V oddelku: Iz revij vemo, da je v Srpskem knjiž. glasniku spisal dr. A. Korošec razpravo: Kriza parlamentarizma.

Izpred sodišča

Brezplodne grožnje.

Trije sosedje so imeli pravdo radi meje in gnojnice, ki da teče na njihov vrt, pa bi ne smela, zraven pa še vsi vkup radi razzaljenja časti. Tako močno so si bili navzkriž, da so se kregali še kar pred samim sodnikom. Eden izmed njih je celo očital nasprotnemu zagovorniku, da laže. Zunaj je vsled tega pozdravil istega zagovornika klient, češ, »zdaj boš pa hudiča videl!«. Oni pa je brž vložil novo tožbo radi razzaljenja časti. Toženi pa je bil oproščen, ker je dotična grožnja po mnenju sodnika presplošna, da bi mogla zadeti koča osebo.

Zarubljeno kolo prodal.

Pepe Cegin se rad pretepa, to je znana reč. Bil je radi takega pretepa že kajkrat kaznovan. Ko je zadnjič spet dobil nekaj tednov počitnic, je bil obenem obsojen tudi na plačilo nekih stroškov. Ker pa mu niso imeli kaj vzeti, mu je sodnija zarubila kolo. Pepe pa v takih slučajih ne pomišlja dolgo — kar ročno je prodal zarubljeno kolo. Sedel bo za to spet teden dni.

Mlad tatilč

Krojaški vajenec Ernest, tisti, ki je komaj 16 let star, pa je bil že parkrat zaradi tatvine kaznovan, že spet sedi pred strogimi sodniki. »Kaj bo s teboj, fant?« ga kara gospod predsednik. »Kaj bi bil Enkrat bu smrt...« odgovori diplomatsko naš Ernest. Dolže ga, da je svojevo tovarišu Tonetu vzel oni mesec dva prta, 10 dni kasneje pa Poldu eno knjigo — kajti bere Ernest na vso moč rad; poleg knjig tudi jabolka in hruške in sploh vse, kar mu pod roko pride. Se kladivo, klešče, skarje, kar vse je pobral pri tovarišu Ivanu. Vse navedeno je pobral v culo, vrzel preko rame in jo mahnil v sosedno vas, kjer »stema« Tirnikovo Pavlo. Seveda za to »stemanje« Pavla nič ne ve. Ko se ji je tedaj oni dan predstavil in ji vljudno ponudil nekaj darov, ga je Pavla kar napodila s smrkovcem. Take žalitve pa Ernest ne trpi, nakl. In da ga Pavla sploh ne mara, tudi to si je dobro zapomnil. In je v svoji togoti sklenil, da, ako ona njega ne, pa on njo mara, z njo pa tudi lepo ruto, ključce in uro, kar vse skup je je vkradel. Poleg tega je ukradel še več takih reči, katerih skupna vrednost znaša 646 Din. Za to je dobil tri mesece ričet »gratis«.

Berač Anton

Prišel je oni dan berač Anton v vas pod Ljubljano nekje, pa je lepo prosil od hiše do hiše s svojo malho. Pri Pečkovihih so tisti dan ravno mlatili. Vsi domači so bili tedaj na podu, hiša pa je bila odprta. Pa je prišel mimo Anton in je stopil noter. Ko se je prepračal, da ni nikogar, ki bi ga motil, je kar hitro pričel stikati po sobah. Prebrskal je vse miznice, tudi po obleki je stikal, ki je visela po stenah in v omari. V nekem žepu je res našel 470 Din. Prav

V letu 1928/29 bo »Čas« spet mesečnik, a z isto ceno! Zelim si zvestih starih in mnogo novih naročnikov!

Naklade Tolstojevih del. Za njegovega življenja so po višini naklade stala v Rusiji izmed manjših del na prvem mestu: »Ujetnik na Kavkazu« ter »Gospod in hlapec« s 300.000 oz. 250.000 naklade. Sledila so: »Moč teme«, »Sevastopol«, »Vstajenje« in »Trije mrtveci« z okroglo 200.000 naklade. Njegove pedagoške knjige: »Novi alfabet« in »Prva ruska čitanka« pa so dosegle skupno naklado po 1 milijon izvodov. Njegova tedaj v 15 zvezkih zbrana dela so bila prav tako razširjena v približno 100 tisoč izvodih.

Šest novih gledališč v Parizu. L. 1929 se bo otvorilo v Parizu šest novih gledališč. Tako bo baron Henry de Rothschild, ki si je kot pisatelj privzel ime Pascal, dal zgraditi blizu cerkve Trinité gledališče Pigalle, imenovano po ulici v kateri bo stalo. Umetniški vodja bo André Antoine. — V četrti Champs Elysées se bosta zgradili kar dve gledališči: Théâtre de l'Elysée in Théâtre Quincent-Bauchard. V Quartier Mont-Parnasse pa bo pogumen podjetnik otvoril Amerikansko gledališče, ki bo igralo samo angleške in ameriške stvari.

Izšla je monografija o bolgarski drami kot nadaljevanje velikega dela o dramskem ustvarjanju slovanskih narodov, ki ga izdaja prof. Fr. Wollman. (Bulharske drama. Bratislava, Filozofska Fakulteta University Komenského, 1928.) Knjiga, ki obsega 166 strani, vsebuje tudi francoski izveček. Wollman je v tej zbirki dosedaj obdelal tudi že slovensko dramo.

Boj proti šundu in umazani literaturi v Angliji. Iz Londona se poroča, da je vzbudilo splošno pozornost, da se je na odredbo notranjega ministra moral odstraniti iz knjižničarstva od znane založbe Jonathan Cape izdani roman mlade pisateljice Miss Radclyffe Hall »Vir samote«. Roman je bil zaplenjen radi izpranih psiholoških opisov gotovih pojavov, na katere je opozoril na senzacionalen način neki angleški časnik.

Literarna produkcija v Švici v l. 1927. Švicarska deželna biblioteka v Bernu, ki ima nalogo, da zbira dela, ki se tijejo Švice, ki so jih spisal Švicarji sami ali so v Švici izšla, je izdala svoje 27. letno poročilo, ki obsega podatke o knjižni produkciji v Švici v preteklem letu. Po tem poročilu se je od l. 1921 stalno naraščajoča produkcija v l. 1927 zopet povečala in sicer je znašalo število v preteklem letu v knjižničarstvu izšlih knjig 1909 napram 1823 v prejšnjem letu. Med tem, ko je dosedaj stala na prvem mestu leposlovna literatura, stoji to pot skupina: pravo, narodno gospodarstvo, politika in statistika z 310 zvezki (leposlovje obsega samo 268 zvezkov). Ta preokret, ki se izraža tudi v močnejšem porastu rubrike trgovina, industrija in promet, se more izjaviti v glavnem iz dejstva, da so se vpoštevale ob priliki in vzezi s svetovnogospodarsko konferenco v Genovi izdane publikacije na omenjenih področjih zaradi jasnejše slike bi se morali taki spisi izločiti. Štetje novih izdanj po jezikih je pokazalo porast francoskih izdaj, ki so zadnja tri leta padale. Število nemških publikacij je padlo od 1362 na 1296. V inozemskih založbah je izšlo 524 knjig od švicarskih avtorjev, število, ki dosega stanje leta 1914.

zadovoljen je nato s plenum odšel. Domači so se pa medtem vrnili v hišo in so takoj opazili, da nekaj ni prav. Skozi okno so se ugledali berač Antona, kako jo je pobiral urno čez ozare. Starejši sin jo je ročno ubral za njim. Tedaj je pa to videl Anton, pa je stekel se on, kolikor so ga noge nosile. Ko se je ta dirka končala z beračevim porazom, je bil Anton oddan otrožnikom. Sodnik mu je za tako predrzno zatvornik prisodil en mesec strogega zaporja. Za priboljšek se bo enkrat tudi postil.

Oh, bicikelj, bicikelj...

Tako je večkrat tožil sam pri sebi Joško izpod šmarne gore, ko je moral vsak večer pešati tako dolgo pot domov. V Ljubljani se namreč uči za čevljarja. Ko je večer za večerom spihpal ves npehan proti domu in drugo jutro spet nazaj v Ljubljano, je časih natiho ma kar zaklel, tako je bil jezen, ker ni bilo dano tudi njemu, da se bo vozil z biciklom. Sklenil pa je, da si bo bicikelj oskrbel na vsak način, naj že bo kakor hoče. Včasih je katerega kar hotel suniti, ko je videl, kako so ob gostilnah naslonjeni na zid. Toda v zadnjem hipu se je še spomnil na batine, ki bi ga utegnile doleteti, popraskale se je za usesom, ozrl se še enkrat prav mlo na tisti bicikelj in šel... Ampak ni bil vselej tako trden, da bi premagal željo po vožlji. Ob neki priliki je se pozabil popraskati za usesom, spotoma je pozabil misliti tudi na posledice, pa je tedaj zmaknil gospodu Joži tisoč dinarjev. To pa še vedno ni zadostovalo za bicikelj, zakaj s starim se vendar ne bo vozil, kaj pa mislite! Nov mora biti, prav nov bicikelj, iz tovarne naravnost njemu poslan! Pa je tako obiskal še gospoda Matevža in še njemu vzel 400 Din. Nekaj denarja si je pa sam prihranil, no, pa bo šlo! Pa je res šlo — naravnost v sodno palačo. Ker pa tam ne prodajajo biciklov, so mu postregli le s 14 dnevnim zaporom. Tako malo pa le zato, ker je še mlad in nekaznovan in ker je tako upati

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 150 Din ali vaška beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službodobne

Dva mizarska pomočnika
sprejme Vinko Vipotnik, mizar, Zagorje ob Savi.

Zidarski predelavec in zidarji
se sprejmejo pri stavbenem podjetju U. Nassimbeni, mestni stavbenik v Mariboru.

Zidarski polir
samostojen, verziran na visoki stavbi in železobetonski, se takoj sprejme. — Ponudbe upravi Slov. pod šifro: »Za Maribor«.

Dobro izurjena moč
v delikatesni trgovini se sprejme. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja pod »Delikatesa« na upravo Slovenca.

Vlačilec žice
dobro verziran, se takoj sprejme v delo. Ponudbe z zahtevo plače ter prejšnjimi spricem na upravo Slov. pod značko »Takojšnji nastop«.

Gospa ali gospodična
izurjena v mlekarstvu, se takoj sprejme. Event. tudi kot družabnica. Prijazne ponudbe z opisom dosedanjega delovanja, razmer in zahtev se naproša pod »Prometna točka« na upravo lista.

Mesarski pomočnik
spreten, se takoj sprejme. — Naslov v upravi lista pod št. 8150.

Pletilke
dobijo takoj večjo množino raznega dela na dom. Ponudbe na upravo Slov. pod: »Nujno delo«.

Več čevljarjskih pomočnikov
rabim takoj. Stanovanje in hrana preskrbljeno. — Ješe — Tržič.

Plačilna natakarija
za boljšo gostilno v Ljubljani se takoj sprejme. Ozira se samo na one z letnimi spricemali in ne pod 25 let stare. — Istotam se sprejme takoj natakarija - donašalka. — Ponudbe je poslati upravi Slov. pod: »Plačilna 30«.

Kuharica

dobra, samostojna, z letnimi spricemali za gostilno v Ljubljani, se takoj sprejme. — Ponudbe je poslati na upravo Slov. pod šifro »Dobra kuharica št. 30«.

Službe iščejo

Službe išče
za vsa hišna dela in popravila v hotelu ali gostilni, trezen in pošten mož, z dobrimi spricemali. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pošten št. 8080«.

Učenka
z abs. 3. mešč. razr. želi stopiti v trgovino z mešaninam blagom na deželi. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 7831.

Prodamo

40 francoskih knjig
leposlovje, prodam za 200 Din. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 8124.

Mlečna čokolada

kilogram 75 Din razpošiljam po povzetju, dokler je zaloga. Naročila poslati na upravo Slov. pod štev. 8126.

Pisalni stroj Mignon
prodam. — Zandamerija Škocijan pri Mokronogu.

Lepe hrastove deske
večja množina, 30 do 50 mm močnih, 3 do 5 m dolgih, je naprodaj. Naslov pove oglas. oddetek Slovenca pod št. 8097.

Pozor, čevljarji!

Proda se čevljarjski stroj z vsem orodjem za izvrševanje obrti. Event. se odda tudi stanovanje z prevzemom inventarja in nastop obrti. Dobra točka. Kraj industrijski. Naslov v upravi Slovenca pod št. 8136.

Kupimo

Veliko železno blagajno
ognja varno, kupimo. — Ponudbe pod Foxhound št. 8101 na upravo lista.

Lepa bukova DRVA in lep KROMPIR

kupim vsako množino. — Ponudbe pod »Zagreb št. 8073« na upravo Slov.

Oves in koruzo

kupite najceneje pri trdki **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24. Veletrgovina z žitom

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah. **ČERNE, juvelir, Ljubljana**, Wolfova ulica št. 3.

Denar

Čevljarjski mojster
vrne tekom 15 mesecev 6000 Din za posejilo 5000 Din proti primer. jamstvu. Proda tudi 15 parov raznih novih čevljev po lastni ceni. — Ponudbe pod »Takoj 8059« na upravo.

Zasluzek

Volnene kapice
in šale dam par tisoč delati. — Ponudbe upravi Slovenca pod: »Kosmate pletenine« št. 8125.

Udruženje rudarskih namočencev v Velenju
razpisuje

licitacijo za zakup rudarske kazine v Velenju

Natančnejši pogoji se dobe pri imenovanem Udruženju. Ponudbe je vložiti najkasneje do 15. septembra 1928 do 11 dopoldne.

Zastopnika

dobro verziranega v žitni stroki, ki je dobro uveljavljen pri tamošnjih mlinarjih in trgovcih z žitom, išče za Slovenijo odnosno ljubljanski rajon zagrebška žitna veletrgovina. Obširne ponudbe na administracijo »Slov.« pod štev. 8135.

Pouk

Klavir in nemščino
pravilno poučujem. — Ponudbe pod »Učiteljica« na upravo Slovenca.

Strojepisni pouk

se vrši vsak dan od 6 do 9 zvečer. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsak dan od 6 do 8 zvečer. **Christofor učni zavod** — Ljubljana, Domobrnska cesta 7/L.

Dijaki

Dijakinje
sprejme profesor na stanovanje in hrano. Učiteljice in gimnazije v bližini. Klavir na razpolago. — Naslov pod »Profesor št. 8057« pri upravi Slov.

4 dijake ali dijakinje
sprejme uradna družina na hrano in stanovanje v bližini učiteljskega in realne gimnazije. Elektr. razsvetljava, sobe zračne in svetle. — Naslov pove uprava Slov. pod št. 8154.

3 dijake ali dijakinje
boljše družine - sprejme samostojna poštna gospa v Mariboru na hrano in stanovanje. Dobijo lahko pomoč v franc. in italijan. jeziku. — Naslov v upravi Slovenca v Mariboru.

Stanovanja

Stanovanje
treh sob se išče v bližini Križank. — Ponudbe pod »Valvasor« upravi Slov.

Posestva

Posestvo
z gostilno in trgovino na prodaj ali v najem; nahaja se tik farnе cerkve in šole, 5 minut od kolodvora, blizu Ljubljane, proti Dolenjskem. Kupec lahko kupi ali vzame v najem tudi samo gostilno in trgovino. Naslov pove uprava pod 8091.

Razno

Kdo se usmili
8 letn. zdravega dečka. — Plača po dogovoru. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 8099.

Vnajem

Hotel
z dobrodošlo restavracijo v prometnem mestu Slovenije oddam pod ugodnimi pogoji takoj v najem. — Naslov pove Zveza gostilničarskih združenj v Mariboru, Palača Pojinskiškega zavoda, telefon št. 467.

Oglas

V smislu rešenja upravnega odbora samostojne monopolne uprave M. br. 16.246 z dne 29. junija t. l. in rešenja ministrstva gradjevin M. g. br. 19.462 od 16. avgusta 1928 Uprava drž. monopola tem potom razpisuje prvo ofertalno licitacijo v skrajšanem roku za

zgradbo solskega skladišča v Ljubljani

Skupna proračunana vsota znaša 973.032 Din 26 par. Drazba se vrši 19. septembra 1928 v pisarni uprave državnega monopola. Načrti, proračun in splošni pogoji se morejo vpogledati vsak uradni dan v pisarni tehniškega oddelka uprave državnega monopola in v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani.

Iz pisarne industrijskega oddelka L. M. br. 13.407, z dne 27. avgusta 1928.

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Blaž Jančar pleskar Ljubljana, Breč	K. Pečenko trgovina vseh vrst usnja in čevljarjskih potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 32	Franc Fujan krovec Ljubljana, Galjeva 9 pri dolenj. kolodvoru
PRISTOU & BRICELJ črkošlikarja, Ljubljana Resljeva c. 4 - Sv. Petra c. 39 Telef. 2908 Ustan. 1903	Ivan Pavlin izdelovanje in popraviljanje dežnikov Razpotna ulica 6	

MARIJA NOVLJAN

mesarica

dne 30. avgusta po daljšem, mukopolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v soboto dne 1. septembra t. l. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. avgusta 1928.

Zalujoči otroci: **FRANC, Marija in STANKO**

— in ostali sorodniki.

JOSIP ŠLIBAR, LJUBLJANA

PRODAJA OSTANKOV OB SREDAH IN SOBOTAH.

Kontenina rjava	Din 7, 10, 14	Brisače mt.	Din 10, 14, 20	Posteljna pregrinjala . . .	Din 320, 480, 600
" bela	" 10, 12, 14	Brisače frotirke	" 24, 32, 48	Za madrace gradl	" 28, 32, 42
" za rjube bela	" 22, 26, 32	Sifon	" 10, 14, 18	Kovrti klotasti	" 185, 200, 260
" za kapne bela	" 34, 46, 52	Cetir	" 10, 14, 20	Inlet	" 16, 22, 36

STARI TRG 21 (POLEG ZALAZNIKA)

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Za Boga milega! je zaklical župnik Vojnovski, to je pa imenitna misel. Tudi jaz grem z vami! tudi jaz! k Jacku! Kar pa se panne Sieninjske tiče, imate čisto prav! Saj Sobieski mnogo dolgujejo Sieninjskim! V Krakovu bo že bolj na varnem pa tudi bliže bo... Saj tudi Jacek — o tem sem prepričan — ni na njo še čisto pozabil... Po vojni pa bo, kar Bog da... V Radomu mi dajo namestnika za mojo župnijo — jaz pa pojdem z vami!

»Vsi skupaj pojdemo!« so veselo zavpili Bukojemski, »v Krakov!«

»In na polje slave!« je sklenil župnik.

DVAINDVAJSETO POGLAVJE.

Pričela so se posvetovanja glede potovanja. Saj zoper ta načrt se ni dvignil prav noben glas. Tudi župnik Vojnovski se je že pričel v Radomu ogledovati po drugem kaplanu. Pravzaprav je imel že zdavnaj ta namen, zdaj ga je izpremenil le vtoliko, da mu je dodal še sklep odpeljati panno Sieninjsko v Krakov ter jo tam s pomočjo kraljevskega ali samostanskega varstva obvarovati pred zasledovanjem od strani Kšepeckih. Pan Ciprianovič je slutil, da čas ne bo primeren za to, da bi z vojno zaposleni kralj govoril z njim o zasebnih zadevah. A preostajala je še kraljica, katere vrata je bilo lahko odpreti s pomočjo znanih dostojanstvenikov, ki so bili z rodbinoma Sieninjskih ali Tačevskih po večini itak v sorodu.

Bilo se je sicer bati, da po odhodu gospodarja in Bukojemskih Kšepecki napadejo Jedlinko: lahko bi ugrabili znatne vrednosti: opravo in srebro, ki se je nahajalo v graščini. A Vilčopolijski je jamčil, da se s služinčadjo in gozdniimi čuvaji ubrani ter se ničesar ne pusti dotakniti. Kljub temu pa je pan Serafin od-

peljal srebro v Radom in ga spravil na varno v Bernardinskem samostanu, kjer je bil že prej shranil znatne zneske, ker jih ni maral držati doma sredi razsežne kozieniške pušče.*

Obenem je pan Serafin z napetimi ušesi pričakoval vesti iz Belčončke, ki so zdaj bile velikega pomena. Če bi Marcian umrl, bi padla na Bukojemske težka odgovornost, v nasprotnem slučaju pa bi lahko upali, da ne pride niti do pravde. Saj si ni bilo mogoče misliti, da bi se hoteli Kšepecki prostovoljno izpostaviti splošnemu zasmehovanju. O tem pa je bil pan Ciprianovič trdno prepričan, da ga stari Kšepecki radi panne Sieninjske ne pusti na miru. Vendar je mislil, da utegne tudi ta tožba postati brezpredmetna, če bi sirota res prišla pod kraljevo varstvo.

Tedaj so zvedeli po kletarju, da se je vozil stari Kšepecki v Radom in Lublin, a se tam le malo časa zadržal.

Kar se Marciana tiče, je bil prvi teden po onem dogodku težko bolan. Bati se je bilo, da ga smola, katere se je tako izdatno napil, zadusi ali mu popolnoma zamaši čreva. A tekom drugega tedna mu je odleglo. Ni še sicer zapustil postelje, ker se sploh ni mogel držati na nogah: strašno so ga bolele kosti in čutil se je in summo gradu fatigatus (v najvišji meri utrujenega). Vendarle pa je pričel besno preklinjati Bukojemske in se naslajati ob mislih na maščevanje. Po preteku dveh tednov pa se je pričela pri njem zbirati njegova »radomska kompanija«: vsakovrstni vedno lačni obešenjaki s sabljami na konopnih vrvciah, s strganimi škornji in vdrtimi trebuihi. Z njimi se je posvetoval in nekaj snoval, a ne samo proti Bukojemskim in panu Ciprianoviču, temveč tudi proti panni

* Pušče se imenujejo razsežni pragozdovi v vzh. Poljski in Litvi. V tem varnem kraju se vrši tudi dejanje našega romana. Ljudje pušče sta še dandanes znani Spala, nekdanje lovišče poljskih kraljev, in Beloveška pušča v okolici Grodna. To je poleg Kavkaza edini kraj v Evropi, kjer še danes žive ostanke izumirajočih turkov, dasi so jih med vojno hudo preganjali brezobzirni nemški lovci, posebno princ Leopold Bavarski.

Sieninjski. Ni se je mogel spomniti, ne da bi zaškrta! z zobmi in jo začel tako obrekovati, da ga je moral oče posvariti, češ, da spada to že pred sodišče.

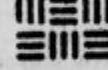
Odmevi teh zakotnih posvetovanj in groženj so prihajali tudi do Jedlinke in napravili na razne osebe različen vtis. Pana Serafina, ki je bil pogumen, a tudi prevdaren mož, so nekoliko vznemirjali, posebno če je pomislil, da bo veljalo sovraštvo teh hudobnih in nevarnih ljudi tudi njegovemu sinu. Župnik Vojnovski, ki se mu je pretakala po žilah bolj vroča kri, se je zelo razburjal in prerokoval Kšepeckim slab konec. Obenem pa je, čeprav je bil zdaj že popolnoma spravljen z gospodično, vendarle nagovoril zdaj pana Ciprianoviča, zdaj Bukojemske in jim dejal:

»Kdo je zanetil trojansko vojno? Mulier! Kdo je bil vedno vzrok sporov in bojov? Mulier! Tudi zdaj je tako! Naj bo kriva ali nedolžna, a vmes mora biti mulier!«

A Bukojemski so se prav malo zmenili za nevarnost, ki je vsem pretila od Marciana, in so si obljubovali ob tej priliki še marsikako zabavo. Vendar pa so prejeli od več strani jako resna svarila. Gospodje Sulgostovski, Silnicki, Kohanovski in drugi, ki so bili vsi jako ogorčeni na Marciana, so drug za drugim prihajali v Jedlinko s poročili, da ta zbira svojo tolpo in da poziva celo razbojnike iz pušče. Ponujali so svojo pomoč, a bratje niso marali nobene pomoči. Luka, ki je navadno govoril v imenu vseh, je nekoč tako odgovoril Rafalu Silnickemu, ko jih je rotil, naj bodo previdni:

»Ha, ha! Saj je prav, če dobimo že pred vojno priliko, da se spomnimo, kako se je bojevali, in če si malo pretegnemo in izurimo roke, ki so nam že itak nekoliko olezenele. Belčončka ni nobena trdnjava. Zato naj se Marcian le pobriga za lastno varnost. Kdo ve, kaj vse ga še lahko doleti. Če nam hoče na vsak način pokazati svojo nehvaležnost, naj pa bo! Naj torej poizkusi!«

Tedaj je pan Silnicki nekoliko začudeno pogledal brate in odvrnil:

LJUDSKA KNJIZNICA in založništvo Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23 svezki: A. Sheehan, Nadlog. Povest iz časa kralja Jana Sobieskega, 24 Din, vez 82 Din. — 94 svezki: A. Marby, Hanka. Ljubsko-rodna povest, 22 Din, vez 80 Din. — 26 svezki: Haggard, Hiti cesarja Montezuma, 82 Din, vez 42 Din. — Storišč. in njegove barbarske krivljaje, 14 Din, vez 22 Din. — 27 svezki: Pregel, Otrok solca, 24 Din, vez 82 Din.

